

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พระรัตนตรัย

1 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระรัตนตรัย ประกอบด้วย พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนและชาวโลก ดังนั้นทุกคนจึงควรแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายและคุณของพระรัตนตรัย (พุทธคุณ 9) ได้
- 2) แสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัยได้อย่างเหมาะสม

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- พระรัตนตรัย
 - พุทธคุณ 9

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสร้างความรู้
- 2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคเล่าเรื่องรอบวง

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. เอกสารประกอบการสอน	2. ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสนา

1. ครูให้นักเรียนสวดมนต์บทสรรเสริญพุทธคุณต่อจากการสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย
2. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ดังนี้
 - นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย เพื่ออะไร
 - การสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง
 - นักเรียนได้ข้อคิดจากการสวดมนต์บทสรรเสริญพุทธคุณ อย่างไรบ้าง
3. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจความหมายและคุณของพระรัตนตรัย และความหมายและความสำคัญของพุทธคุณ 9
4. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1-2

คำถามกระตุ้นความคิด

1. นักเรียนเคยสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยในเวลาใดบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
2. การสวดมนต์ใหม่บทสวดพุทธคุณ 9 มีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร
(เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้าและเป็นการสรรเสริญพระพุทธเจ้า)

ขั้นสอน

สื่อการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1	2. แบบบันทึกฯ

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ปรึกษากันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน โดยครูอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ปฏิบัติตามกติกาการเรียนรู้อันร่วมกัน คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้
 - 1) มีการช่วยเหลือกัน
 - 2) ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบในภาระหรือหน้าที่ของตน
 - 3) สมาชิกทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกัน
 - 4) สมาชิกทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างต่อเนื่อง

คำถามกระตุ้นความคิด

1. นักเรียนจะแสดงความเคารพในพระพุทธเจ้าโดยวิธีใดบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
2. นักเรียนคิดว่า การแสดงความเคารพพระพุทธเจ้ามีความสำคัญอย่างไร
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พระรัตนตรัย จากหนังสือเรียน แล้วร่วมกันสรุปสาระสำคัญ
3. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันอธิบายความหมายของ พุทธคุณ 9 ความสำคัญของพุทธคุณ และแนวทางการ ปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเคารพในพระรัตนตรัย (พุทธคุณ) ให้สมาชิกในกลุ่มฟังเรียงตามลำดับแบบเล่าเรื่องรอบวง แล้วช่วยกันสรุปเป็นผลงานของกลุ่ม
4. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม ออกมานำเสนอผลงานหน้า ชั้นเรียน แล้วให้กลุ่มอื่นได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมใน ส่วนที่แตกต่างกันออกไป
5. นักเรียนทุกคนร่วมกันวางแผนการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการ เคารพพระรัตนตรัย (พุทธคุณ 9) แล้วให้แต่ละคนนำไป ปฏิบัติ และบันทึกผลลงในแบบบันทึกการปฏิบัติตนที่แสดง ถึงความเคารพพระรัตนตรัย จากนั้นรายงานผลต่อครูตาม กำหนดเวลาที่ตกลงกัน
6. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1-2

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระรัตนตรัย (พุทธคุณ 9) และการปฏิบัติตนต่อพระรัตนตรัยอย่างถูกต้อง เหมาะสม

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	(ประเมินตามสภาพจริง)
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) เอกสารประกอบการสอน
- 3) แบบบันทึกการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความเคารพพระรัตนตรัย

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์

เอกสารประกอบการสอน

บทสรรเสริญพระพุทธคุณ

(นำ) อิติปิ โส ภะคะวา (รับ) อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต
โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะธัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะหุสสาหนัง พุทโธ ภะคะวาติ

(นำ) องค์ใดพระสัมพุทธ

ตัตมุลเกลศมาร

หนึ่งในพระทัยท่าน

ราศี บ พันพัว

องค์ใดประกอบด้วย

โปรดหมู่ประชากร

ชี้ทางบรรเทาทุกข์

ชี้ทางพระนฤพาน

พร้อมเบญจพิรจัก

เห็นเหตุที่ไกลไกล

กำจัดน้ำใจหยาบ

สัตว์โลกได้พึ่งพิง

ข้าฯ ขอประณตนม

สัมพุทธการุญ

(รับ) สุวิสุทธิสันดาน

บ มีหม่นมิหมองมัว

ก็เบิกบานคือดอกบัว

สุคนธกำจร

พระกรุณาตั้งสาคร

มละโอฆกัณดาร

และชี้สุขเกษมสานต์

อันพันไศกวิโยคภัย

ษุจรัสวิมลใส

ก็เจเนจบประจักษ์จริง

สันดานบาปแห่งชายหญิง

มละบาปบำเพ็ญบุญ

ศิริเกล้าบังคมคุณ

ญาพานั้นนรินทร ฯ

(กราบ)

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2	การลำดับขั้นตอนของเนื้อเรื่อง				
3	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
4	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น				การยอมรับ ฟังคนอื่น				การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				ความมีน้ำใจ				การมี ส่วนร่วมใน การปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและ ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

2

หลักธรรม : ชั้น 5 กรรม อบายมุข 6 สุข 2 คิหิสุข

2 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ชั้น 5 (ธาตุ 4) จัดเป็นข้อธรรมที่ควรรู้ (ทุภข์) ส่วนหลักกรรม อบายมุข 6 เป็นข้อธรรมที่ควรละ (สมุทัย) สุข 2 (กายิก เจตสิก) คิหิสุข เป็นข้อธรรมที่ควรบรรลุ (นิโรธ) ซึ่งบุคคลควรปฏิบัติตนตามหลักสุข 2 และคิหิสุข หลีกเลี่ยงการทำกรรมชั่ว และอบายมุข

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายของชั้น 5 (ธาตุ 4) กรรม อบายมุข 6 สุข 2 คิหิสุข ได้
- 2) วิเคราะห์การกระทำของบุคคลตามหลักกรรม อบายมุข 6 สุข 2 คิหิสุข ได้
- 3) เสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลัก สุข 2 และคิหิสุข และการหลีกเลี่ยงการทำกรรมชั่ว อบายมุขได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- อริยสัจ 4
 - ทุภข์ (ธรรมที่ควรรู้)
 - : ชั้น 5 : ธาตุ 4
 - สมุทัย (ธรรมที่ควรละ)
 - : หลักกรรม : ความหมายและคุณค่า : อบายมุข 6
 - นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ)
 - : สุข 2 (กายิก เจตสิก) : คิหิสุข

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการสร้างความรู้

2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์ สุจริต

2. มีวินัย

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw)

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : บัตรภาพ

- ครูให้นักเรียนดูภาพร่างกายของคน que แสดงหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เช่น การหมุนเวียนโลหิต การหายใจ การเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นต้น แล้วให้นักเรียนผลัดกันเล่าหน้าที่ของอวัยวะดังกล่าว
- ครูอธิบายเชื่อมโยงและเปรียบเทียบให้นักเรียนเข้าใจความสอดคล้องกับหลักธรรม ชั้นที่ 5 ในองค์ประกอบของรูป คือ ส่วนที่เป็นร่างกาย รวมถึงพฤติกรรมทั้งหมดของร่างกาย ซึ่งประกอบด้วยสิ่งดั้งเดิมทั้ง 4 เรียกว่า ธาตุ 4 ได้แก่ ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ และธาตุลม แล้วครูอธิบายรายละเอียดถึงความไม่เที่ยงแท้ของสิ่งทั้งหลายซึ่งเป็นองค์ประกอบของร่างกาย

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์
3. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
4. ห้องสมุด
5. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

คำถามกระตุ้นความคิด

1. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1
 2. นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกหมายเลขประจำตัว เป็นหมายเลข 1-4 ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้าน (Home Groups) และ ตั้งชื่อกลุ่ม ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า สมาชิกแต่ละหมายเลขจะต้องแยกย้ายกันไปหาผู้ที่มีหมายเลขเดียวกัน
 3. นักเรียนกลุ่มบ้านที่มีหมายเลขเดียวกันมารวมกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) คือ หมายเลข 1 รวมกับหมายเลข 1 หมายเลข 2 รวมกับหมายเลข 2 หมายเลข 3 รวมกับหมายเลข 3 และหมายเลข 4 รวมกับหมายเลข 4 (ในกรณีที่นักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนมาก หมายเลขแต่ละหมายเลขอาจมีจำนวนหลายคน ถ้านักเรียนห้องหนึ่งมี 56 คน แต่ละหมายเลขจะมีจำนวน 14 คน ซึ่งมีจำนวนมากไปก็สามารถแยกกลุ่ม 14 คน เป็น 2 กลุ่มย่อย ดังนั้น แต่ละหมายเลขจะมีกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม)
 4. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้ จากหนังสือเรียนหรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน และทำใบงาน ดังนี้
 - กลุ่มหมายเลข 1 ศึกษาความรู้เรื่อง กรรม และทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง กรรม
 - กลุ่มหมายเลข 2 ศึกษาความรู้เรื่อง อบายมุข 6 และทำใบงานที่ 3.2 เรื่อง อบายมุข 6
 - กลุ่มหมายเลข 3 ศึกษาความรู้เรื่อง สุข 2 และทำใบงานที่ 3.3 เรื่อง สุข 2
 - กลุ่มหมายเลข 4 ศึกษาความรู้เรื่อง คิหิสุข และทำใบงานที่ 3.4 เรื่อง คิหิสุข
1. นักเรียนเคยได้รับสุขเวทนาอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
 2. นักเรียนเคยได้รับผลของกรรมอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
 3. ผู้ที่คิดในอบายมุขจะได้รับผลเสียอย่างไร จงยกตัวอย่าง
(เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น ไม่มีคนที่ตีคบหาสมาคมด้วย)

5. ครูสนทนากับนักเรียนถึงผลงานที่นักเรียนทำร่วมกันในแต่ละใบงานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วครูอธิบายข้อสงสัยของนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อต่างๆ ในใบงาน
6. เมื่อสมาชิกกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาความรู้และทำใบงานเสร็จแล้วให้ช่วยกันทบทวนผลงานในใบงาน และร่วมกันอธิบายสร้างความกระจ่างให้แก่ผู้ที่ยังมีความสงสัยอยู่ จนมีความเข้าใจชัดเจนดีแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็แยกย้ายกันกลับไปยังกลุ่มบ้าน
7. สมาชิกแต่ละหมายเลขในกลุ่มบ้านผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตน ได้ศึกษามาพร้อมทั้งอธิบายคำตอบในใบงานที่ตน รับผิดชอบให้เพื่อนฟัง เรียงตามลำดับหมายเลข 1-4 แล้วนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้รับ ถ้าใครสงสัยก็ให้ร่วมกัน อธิบายชี้แจงจน ทุกคนมีความเข้าใจ ในกรณีที่มีปัญหาให้ถามครูผู้สอน
8. ครูเฉลยคำตอบในใบงานที่ 3.1-3.4 โดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจผลงานของตนในใบงาน แล้วแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้สมบูรณ์
9. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 2-3

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมเรื่อง
ขั้นที่ 5 กรรม อปายมุข 6 และคติสุข รวมถึงแนวทางในการปฏิบัติ
ตน

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.1	ใบงานที่ 3.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.2	ใบงานที่ 3.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.3	ใบงานที่ 3.3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.4	ใบงานที่ 3.4	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

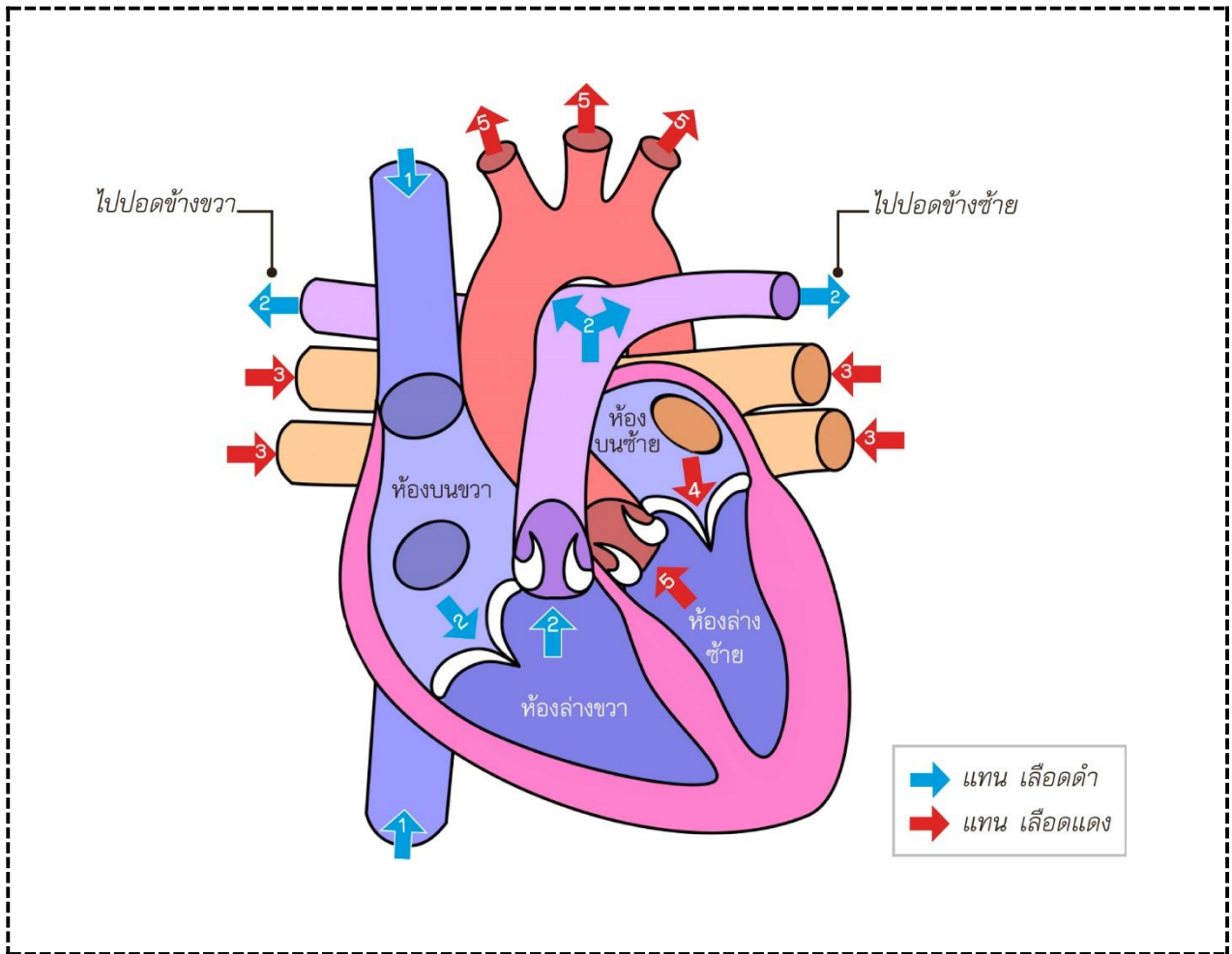
8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 3) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - (1) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : ปรกาศพริก.
 - (2) วศิน อินทสระ. 2548. **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด (เครือท่าทอง).
 - (3) ธรรมปิฎก, พระ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). [ม.ป.ป.]. **หลักธรรมสำหรับนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- 4) บัตรภาพ
- 5) ใบงานที่ 3.1 เรื่อง กรรม
- 6) ใบงานที่ 3.2 เรื่อง หลีกเลี้ยงอบายมุข 6
- 7) ใบงานที่ 3.3 เรื่อง สุข 2
- 8) ใบงานที่ 3.4 เรื่อง คิหิสุข

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/07>
 - <http://th.wikipedia.org/w/index.php?title>

บัตรภาพ

ที่มา : ชูชาติ รอดถาวร และภาสกร บุญนิยม. [ม.ป.ป.]. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สุขศึกษาและพลศึกษา ป.6.
กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ใบงานที่

3.1 กรรม

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. กรรม หมายความว่าอะไร

.....

2. อกุศลกรรม หมายถึงอะไร

.....

3. กุศลกรรม หมายถึงอะไร

.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

นาวิ เกரியงไกร และณัฐวุฒิ เป็นเพื่อนที่สนิทกันมาก ทั้งสามคนเรียนหนังสือในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่มาวันหนึ่ง นาวิมาชวนเกரியงไกรและณัฐวุฒิ ไปขายซีดีเถื่อน เพราะรายได้ดีมาก เกரியงไกรตกลงใจไปขายซีดีเถื่อน แต่ณัฐวุฒิไม่ไปเพราะเขารู้ว่าเป็นการทำผิดกฎหมาย เกரியงไกรและนาวิ มีรายได้จากการขายซีดีทุกวันเสาร์-อาทิตย์

เกரியงไกรต้องการมีรายได้มากขึ้น บางวันเขาจึงขาดเรียนไปขายซีดี ณัฐวุฒิรู้เรื่องเข้าจึงไปเตือนเกரியงไกร เกரியงไกรไม่พอใจ ทั้งสองจึงทะเลาะกัน เกரியงไกรโกรธมากจึงต่อยณัฐวุฒิปากแตก

วันหนึ่งขณะที่เกரியงไกรและนาวิกำลังขายซีดีอยู่นั้น ตำรวจมาพบเข้าจึงจับกุมทั้งสองคนดำเนินคดีตามกฎหมาย

1. ใครเป็นผู้มีการกระทำที่เรียกว่า อกุศลกรรม ยกตัวอย่างประกอบ และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ใครเป็นผู้มีการกระทำที่เรียกว่า กุศลกรรม ยกตัวอย่างประกอบ และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

.....

.....

ใบงานที่

3.1 กรรม

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. กรรม หมายความว่าอะไร

การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา จงใจ

2. อกุศลกรรม หมายถึงอะไร

กรรมชั่ว คือ โลก โกรธ หลง

3. กุศลกรรม หมายถึงอะไร

กรรมดี คือ ไม่โลก ไม่โกรธ ไม่หลง

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

นาวิ เกรียงไกร และณัฐภูมิ เป็นเพื่อนที่สนิทกันมาก ทั้งสามคนเรียนหนังสือในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่มาวันหนึ่ง นาวิมาชวนเกรียงไกรและณัฐภูมิ ไปขายซีดีเถื่อน เพราะรายได้ดีมาก เกรียงไกรตกลงใจไปขายซีดีเถื่อน แต่ณัฐภูมิไม่ไปเพราะเขารู้ว่าเป็นการทำผิดกฎหมาย เกรียงไกรและนาวิ มีรายได้จากการขายซีดีทุกวันเสาร์-อาทิตย์

เกรียงไกรต้องการมีรายได้มากขึ้น บางวันเขาจึงขาดเรียนไปขายซีดี ณัฐภูมิรู้เรื่องเข้าจึงไปเตือนเกรียงไกร เกรียงไกรไม่พอใจ ทั้งสองจึงทะเลาะกัน เกรียงไกรโกรธมากจึงต่อยณัฐภูมิปากแตก

วันหนึ่งขณะที่เกรียงไกรและนาวิกำลังขายซีดีอยู่นั้น ตำรวจมาพบเข้าจึงจับกุมทั้งสองคนดำเนินคดีตามกฎหมาย

1. ใครเป็นผู้มีการกระทำที่เรียกว่า อกุศลกรรม ยกตัวอย่างประกอบ และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

นาวิ และเกรียงไกร เป็นผู้มีการกระทำที่เรียกว่า อกุศลกรรม คือ มีความโลภ อยากมีรายได้ดี และหลงผิด

ไปกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ผลที่ได้รับ คือ ถูกตำรวจจับดำเนินคดี และเกรียงไกรมีความโกรธที่ณัฐภูมิไปตักเตือน จึงมีการทะเลาะกันและทำให้เกรียงไกรต่อยณัฐภูมิ ผลที่ได้รับ คือ ทำให้เสียเพื่อนที่ดีไป

2. ใครเป็นผู้มีการกระทำที่เรียกว่า กุศลกรรม ยกตัวอย่างประกอบ และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

ณัฐภูมิมีการกระทำที่เรียกว่า กุศลกรรม เช่น ปฏิเสธคำชวนของนาวิที่ชวนไปขายซีดีเถื่อน

ผลทำให้เขาดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข ไม่ถูกตำรวจจับ

ใบงานที่

3.2

อธิบายมุข 6

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. อบายมุข 6 หมายความว่าอย่างไร

2. อบายมุข 6 ได้แก่อะไรบ้าง

3. นักเรียนมีวิธีการหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 อย่างไร

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

เอกเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นบุตรคนเดียวของพ่อแม่ ซึ่งได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นอย่างดี พ่อแม่ของเอกมีฐานะค่อนข้างจน จึงต้องทำงานหนักกลับบ้านค่ำเป็นประจำ เอกมีเวลาว่างมากเมื่อกลับจากโรงเรียนถึงบ้าน ไม่พบพ่อแม่เขาจึงออกไปเล่นกับเพื่อนๆ ซึ่งอยู่ในละแวกบ้านใกล้เคียงกัน ก้อนและกรวด ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ที่โตกว่าเอกได้ชวนเอกเล่นไพ่ เอกสนุกมากในระยะแรก เพราะเล่นได้เงิน แต่ในที่สุดกลับเสียเงินจนหมดตัว ต้องขอยืมเงินเพื่อนคนอื่นๆ

ในวันต่อมาเอกก็ไปเล่นไพ่กับเพื่อนกลุ่มเดิมเพื่อต้องการเอาเงินที่เสียไปกลับคืนมา แต่เขากลับเสียเงินเพิ่มขึ้นอีกเรื่อยๆ เงินที่เคยสะสมไว้ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาทั้งหมดไป เอกมีความทุกข์ใจมาก

1. เอกมีความทุกข์เรื่องอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สาเหตุของความทุกข์ของเอก คืออะไร สอดคล้องกับหลักธรรมในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

3.2

อบายมุข 6

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. อบายมุข 6 หมายความว่าอย่างไร

อบายมุข 6 หมายถึง หนทางแห่งความเสื่อม หรือทางแห่งความพินาศ 6 ประการ

2. อบายมุข 6 ได้แก่อะไรบ้าง

1) ติดสุราและของมีนเมา

2) ชอบเที่ยวกลางคืน

3) ชอบเที่ยวดูการละเล่น

4) ติดการพนัน

5) คบคนชั่ว

6) เกียจคร้านการทำงาน

3. นักเรียนมีวิธีการหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 อย่างไร

วิธีการหลีกเลี่ยงอบายมุข 6 ได้แก่

1) ไม่สุบบุหรี่ หรือของมีนเมา

2) ไม่เที่ยวกลางคืน

3) ไม่เที่ยวเตร่ดูการแสดงต่างๆ

4) ไม่เล่นการพนัน เช่น ไพ่ หรือสลุทเกอร์ หรือพนันบอล เป็นต้น

5) เลือกคบคนดี หลีกเลี่ยงการติดต่อกับคนชั่ว

6) ขยันทำงาน ขยันเรียนหนังสือ

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

เอกเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นบุตรคนเดียวของพ่อแม่ ซึ่งได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่เป็นอย่างดี พ่อแม่ของเอกมีฐานะค่อนข้างจน จึงต้องทำงานหนักกลับบ้านค่ำเป็นประจำ เอกมีเวลาว่างมากเมื่อกลับจากโรงเรียนถึงบ้าน ไม่พบพ่อแม่เขาจึงออกไปเล่นกับเพื่อนๆ ซึ่งอยู่ในละแวกบ้านใกล้เคียงกัน ก้อนและกรวด ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ที่โตกว่าเอกได้ชวนเอกเล่นไพ่ เอกสนุกมากในระยะแรก เพราะเล่นได้เงิน แต่ในที่สุดกลับเสียเงินจนหมดตัว ต้องขอยืมเงินเพื่อนคนอื่นๆ

ในวันต่อมาเอกก็ไปเล่นไพ่กับเพื่อนกลุ่มเดิมเพื่อต้องการเอาเงินที่เสียไปกลับคืนมา แต่เขากลับเสียเงินเพิ่มขึ้นอีกเรื่อยๆ เงินที่เคยสะสมไว้ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาทั้งหมดไป เอกมีความทุกข์ใจมาก

1. เอกมีความทุกข์เรื่องอะไร

เอกมีความทุกข์ที่เสียเงินไปในการพนันจนหมด

2. สาเหตุของความทุกข์ของเอก คืออะไร สอดคล้องกับหลักธรรมในเรื่องใด

สาเหตุของความทุกข์ของเอก คือ เขานำเงินไปเล่นการพนัน สอดคล้องกับหลักธรรมบทยมุข 6 คือ การติดการพนัน และคบคนชั่ว ชักจูงไปในทางที่ไม่ดี ทำให้เอกเสียเงินไปจนหมด

ใบงานที่

3.3

สุข 2

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สุข 2 หมายความว่าอะไร

.....
.....
.....
.....

2. กายิกสุข หมายถึงอะไร

.....
.....
.....
.....

3. เจตสิกสุข หมายถึงอะไร

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

เก้และแก้ว เป็นเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่การดำเนินชีวิตของเธอมีกความแตกต่างกัน เก้ ชอบดูภาพยนตร์ ฟังเพลง กินอาหารอร่อยๆ ชอบไปเดินห้างสรรพสินค้าเพราะอากาศเย็นสบาย พ่อแม่ของเก้รักและเอาใจใส่ดูแลเก้ ตามใจเก้ทุกอย่าง เก้ไม่ชอบเรียนหนังสือ ส่วนแก้วนั้นชอบอ่านหนังสือเรียน และทำการบ้าน ช่วยแม่ทำขนมขายเพื่อมีรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว วันไหนที่แม่ขายขนมหมดมีกำไรมาก แก้วก็ดีใจ

ต่อมาพ่อของเก้ได้รับอุบัติเหตุเสียชีวิต ทำให้รายได้ของครอบครัวก็ลดน้อยลง เก้ต้องใช้เงินอย่างจำกัด เก้ต้องลดค่าใช้จ่ายของตนลงทุกอย่าง และคิดว่าเธอต้องขยันเรียนหนังสือเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานไปประกอบอาชีพ

1. ชีวิตของเก๋ในตอนต้นมีความสุขตามหลักกายิกสุขและเจตสิกสุขอย่างไร จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความสุขของเก๋ยั่งยืนตลอดไปหรือไม่ อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิตของเก๋นั้นเหมาะสมหรือไม่ อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. การดำเนินชีวิตของแก้วสอดคล้องกับความสุขด้านใด และมีผลดีต่อแก้วอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

3.3

สุข 2

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สุข 2 หมายความว่าอะไร

สุข 2 คือ ความสุขอันเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา

2. กายิกสุข หมายถึงอะไร

กายิกสุข คือ ความสุขทางกาย อันเป็นความสุขที่เกิดจาก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ได้สัมผัสกับสิ่งอันพึงพอใจ เช่น ได้เห็นสิ่งของหรือรูปที่สวยงาม ได้ฟังเพลงที่ชอบ เป็นต้น

3. เจตสิกสุข หมายถึงอะไร

เจตสิกสุข คือ ความสุขทางใจ เช่น การได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง มีผู้ให้ความรัก หนักถือ ยกย่อง เป็นต้น

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

เก้และแก้ว เป็นเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แต่การดำเนินชีวิตของเธอมีความแตกต่างกัน เก้ ชอบดูภาพยนตร์ ฟังเพลง กินอาหารอร่อยๆ ชอบไปเดินห้างสรรพสินค้าเพราะอากาศเย็นสบาย พ่อแม่ของเก้รักและเอาใจใส่ดูแลเก้ ตามใจทุกอย่าง เก้ไม่ชอบเรียนหนังสือ ส่วนแก้วนั้นชอบอ่านหนังสือเรียน และทำการบ้าน ช่วยแม่ทำขนมขายเพื่อมีรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว วันไหนที่แม่ขายขนมหมดมีกำไรมาก แก้วก็ดีใจ

ต่อมาพ่อของเก้ได้รับอุบัติเหตุเสียชีวิต ทำให้รายได้ของครอบครัวก็ลดน้อยลง เก้ต้องใช้เงินอย่างจำกัด เก้ต้องลดค่าใช้จ่ายของตนลงทุกอย่าง และคิดว่าเธอต้องขยันเรียนหนังสือเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานไปประกอบอาชีพ

1. ชีวิตของเก๋ในตอนต้นมีความสุขตามหลักกายิกสุขและเจตสิกสุขอย่างไร จงยกตัวอย่างประกอบ

เก๋ มีความสุขตามหลักกายิกสุข (ความสุขทางกาย) คือ

- ชอบดูภาพยนตร์ ฟังเพลง กินอาหารอร่อยๆ ชอบอากาศเย็นสบาย

เก๋ มีความสุขตามหลักเจตสิกสุข (ความสุขทางใจ) คือ

- ได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่

2. ความสุขของเก๋ยังยั่งยืนตลอดไปหรือไม่ อธิบายเหตุผล

ไม่ยั่งยืนตลอดไป เพราะพ่อของเก๋เสียชีวิต ทำให้เธอต้องปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิตด้วยการลดค่าใช้จ่าย

และขยันเรียน

3. การปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิตของเก๋นั้นเหมาะสมหรือไม่ อธิบายเหตุผล

เหมาะสม เพราะทำให้เก๋มีพื้นฐานความรู้ในการเรียนต่อ

4. การดำเนินชีวิตของแก้วสอดคล้องกับความสุขด้านใด และมีผลดีต่อแก้วอย่างไร

ความสุขทางใจ แก้วมีความพอใจในการอ่านหนังสือและช่วยแม่ขายขนม และมีผลดีต่อแก้ว เพราะการกระทำ

ของแก้วในการช่วยแม่ขายของทำให้มีรายได้มาเลี้ยงชีวิต และการขยันเรียนทำให้มีความรู้พื้นฐานในการเรียนต่อ

หรือการประกอบอาชีพ

ใบงานที่

3.4 คิหิสุข

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คิหิสุข หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. คิหิสุข ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กล้าเป็นผู้ที่มีฐานะดีคนหนึ่ง ในตำบลไผ่งาม เมื่อเขาเรียนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการเกษตร เขาก็กลับไปทำสวนส้มที่บ้าน เริ่มจากสวนเล็กๆ จนกระทั่งเขาสามารถเก็บเงินซื้อที่ดินทำสวนส้มขยายไปได้ถึงร้อยกว่าไร่ ทุกวันนี้เขามีพร้อมทุกอย่างทั้งบ้าน ที่ดิน รถยนต์ เขาไม่ต้องไปกู้ยืมเงินของผู้อื่น เขามีครอบครัวที่อบอุ่น ภรรยาและลูกก็เป็นผู้ประพฤติตนเป็นคนเรียบร้อยเช่นเดียวกับกล้า

ดังนั้นชีวิตของกล้าจึงมีความสุขเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปพึงมี นอกจากนั้นชาวบ้านในตำบลไผ่งามยังยกย่องชมเชยกล้าในฐานะเป็นบุคคลตัวอย่างของตำบล

1. ถ้ามีความสุขตามหลักอิหฺสิข หรือสุขของชาวบ้านอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามหลักอิหฺสิขได้อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

3.4

คิหิสุข

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. คิหิสุข หมายความว่าอย่างไร

คิหิสุข หมายถึง ความสุขของชาวบ้าน อันเป็นความสุขที่บุคคลทั่วไปพึงมี

2. คิหิสุข ได้แก่อะไรบ้าง

1) อตถิสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์

2) โภคสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์

3) อนณสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการไม่มีหนี้สิน

4) อนวัชชสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากการประพฤติในสิ่งที่ไม่มิโทษ

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กล้าเป็นผู้ที่มีฐานะดีคนหนึ่งในตำบลไผ่งาม เมื่อเขาเรียนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการเกษตร เขาก็กลับไปทำสวนส้มที่บ้าน เริ่มจากสวนเล็กๆ จนกระทั่งเขาสามารถเก็บเงินซื้อที่ดินทำสวนส้มขยายไปได้ถึงร้อยกว่าไร่ ทุกวันนี้เขามีพร้อมทุกอย่างทั้งบ้าน ที่ดิน รถยนต์ เขาไม่ต้องไปกู้ยืมเงินของผู้อื่น เขามีครอบครัวที่อบอุ่น ภรรยาและลูกก็เป็นผู้ประพฤติตนเป็นคนเรียบร้อยเช่นเดียวกับกล้า

ดังนั้นชีวิตของกล้าจึงมีความสุขเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปพึงมี นอกจากนั้นชาวบ้านในตำบลไผ่งามยังยกย่องชมเชยกล้าในฐานะเป็นบุคคลตัวอย่างของตำบล

1. ถ้ามีความสุขตามหลักคิหิสุข หรือสุขของชาวบ้านอย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

- 1) อตถิสุข สุขเกิดจากการมีทรัพย์ กล้าเป็นผู้มีฐานะดี
- 2) โภคสุข สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์ กล้าสามารถใช้จ่ายเงินในการซื้อบ้าน ที่ดิน สวนส้ม รถยนต์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการดำรงชีวิตให้มีความสุขสบาย
- 3) อนนสุข สุขเกิดจากการไม่มีหนี้สิน กล้าไม่เป็นหนี้สินผู้อื่น
- 4) อนวัชชสุข สุขเกิดจากการประพฤติในสิ่งที่ไม่มีโทษ กล้าเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี ทำงานในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ทำให้ได้ผลตอบแทนในการได้มาซึ่งทรัพย์สิน เงินทอง และได้รับการยกย่อง เป็นบุคคลตัวอย่างของตำบลไผ่งาม

2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามหลักคิหิสุขได้อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่าง

- 1) อตถิสุข รู้จักใช้เก็บหอมรอมริบเงินที่ได้จากพ่อแม่ และหารายได้เพิ่มถ้ามีโอกาส
- 2) โภคสุข ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด
- 3) อนนสุข ไม่หยิบยืมเงินจากผู้อื่น
- 4) อนวัชชสุข ประพฤติตนเป็นคนดี ไม่กระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม หรือกระทำในสิ่งที่ส่งผลร้ายต่อตนเอง

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ..... ชื่อผู้แต่ง..... นามปากกา.....
สำนักพิมพ์..... สถานที่พิมพ์..... ปีที่พิมพ์.....
จำนวนหน้า..... ราคา..... บาท อ่านวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

1. สารสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่อง

.....
.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของครู

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... นักเรียน..... ลงชื่อ..... ผู้ปกครอง.....
(.....) (.....)

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน.....
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา				
2	ความคิดสร้างสรรค์				
3	วิธีการนำเสนอผลงาน				
4	การนำไปใช้ประโยชน์				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น				การยอมรับ ฟังคนอื่น				การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				ความมีน้ำใจ				การมี ส่วนร่วมใน การปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและ ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

3

หลักธรรม : ไตรสิกขา กรรมฐาน 2

2 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ข้อธรรม ไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 เป็นธรรมที่ควรเจริญ (มรรค) ซึ่งพุทธศาสนิกชนทุกคนพึงนำไปปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาจิตและการประพฤติที่ดีงาม

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายและความสำคัญของหลักธรรม ไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ได้
- 2) วิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักไตรสิกขา กรรมฐาน 2 และนำไปปฏิบัติได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- อริยสัจ 4
 - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)
: ไตรสิกขา : กรรมฐาน 2

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสร้างความรู้
- 2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบ ธรรมสภาัจฉา

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : ตัวอย่างประวัติบุคคล

1. ครูเล่าประวัติของบุคคล หรือให้ดูซีดี หรือดูภาพของบุคคล ที่ประสบความสำเร็จในการดับทุกข์หรือแก้ปัญหาได้ แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (ทุกข์) และวิธีการแก้ไขปัญหามาของบุคคลเหล่านั้น
2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจถึงหลักธรรมอริยสัจ 4 ที่มีความสอดคล้องกับประวัติบุคคลในข้อ 1 และอธิบายความรู้เรื่อง มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1	5. ใบงานที่ 3.5
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์	6. ห้องสมุด
3. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม	7. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
4. บัตรภาพ	

คำถามกระตุ้นความคิด

1. แสวงหาความรู้

นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้จากหนังสือเรียนหรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ในเรื่อง มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) ในหัวข้อ ไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน

1. ถ้านักเรียนปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา จะเกิดผลดีต่อการเรียนอย่างไรบ้าง (มีความเข้าใจในเรื่องที่เรียน และมีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง)
2. นักเรียนสามารถทำสมาธิได้ในเวลาใดบ้าง จงยกตัวอย่างการปฏิบัติ (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
3. นักเรียนคิดว่า การทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอ นั้น จะส่งผลดีต่อตนเองอย่างไรบ้าง (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

2. ค้นพบความรู้/สันทนาแลกเปลี่ยนความรู้

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้อธิบายหลักธรรมไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 มาสนทนาแลกเปลี่ยนกันในประเด็นต่อไปนี้
 - ความหมายและความสำคัญ
 - ตัวอย่างการกระทำตามหลักธรรม
 - ผลของการปฏิบัติตนตามหลักธรรม
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1
3. ครูมอบหมายให้สมาชิกแต่ละกลุ่มไปสืบค้นข้อมูลบุคคล ที่มีการกระทำสอดคล้องกับหลักธรรมไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 มาล่วงหน้า เพื่อทำกิจกรรมในชั่วโมงเรียนต่อไป

3. วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

1. ครูนำภาพบุคคลที่ทำสมาธิด้วยอิริยาบถต่างๆ เช่น นั่ง ยืน เดิน มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการปฏิบัติ จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรรมฐาน 2 และความสอดคล้องกับไตรสิกขา
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากการสืบค้นเกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 มาเป็นข้อมูลในการทำใบงานที่ 3.5 เรื่อง ไตรสิกขา และกรรมฐาน 2
3. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่ 3.5 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

4. พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการปฏิบัติตนตามหลักธรรมไตรสิกขา และกรรมฐาน 2 แล้วบันทึกผลลงในใบงานที่ 3.6 เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรม จากนั้นนำไปปฏิบัติและบันทึกการปฏิบัติลงในแบบบันทึกการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แล้วนำเสนอส่งครูตามเวลาที่ตกลงกัน
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 2-3

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ความสำคัญ และผลของการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา และกรรมฐาน 2

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.5	ใบงานที่ 3.5	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.6	ใบงานที่ 3.6	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 3) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - (1) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร ปรกาศพริก.
 - (2) วศิณ อินทสระ. 2548. **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด (เครือท่าทอง).
 - (3) ธรรมปิฎก, พระ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). [ม.ป.ป.]. **หลักธรรมสำหรับนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- 4) ตัวอย่างประวัติบุคคล
- 5) บัตรภาพ
- 6) ใบงานที่ 3.5 เรื่อง ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2
- 7) ใบงานที่ 3.6 เรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักธรรม

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://th.wikipedia.org/wiki/ไตรสิกขา>
 - <http://th.wikipedia.org/wiki/กรรมฐาน>

เอกสารประกอบการสอน

กรณีศึกษา : ดร.อภิวัฒน์ วัฒนางกูร เมื่อชีวิตขาดธรรมะ

ที่เมืองไทยเมื่อหลายปีที่แล้วมีชาวเกียวกวามากคือมีตาราคคนหนึ่งซึ่งมีชื่อดังมากเป็นคนดำเนินรายการคนค้นคน ดร. อภิวัฒน์ วัฒนางกูร เรียนที่อเมริกาเป็นคนเพอร์เฟกชันนิส ทำงานทุกอย่างต้องดูดีที่สุดแม้กระทั่งล้างจาน ล้างเสร็จแล้วต้องเอามาดมดูว่าสะอาดจริงไหม กลับไปเมืองไทยก็ไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เวลาไปเสนองานอะไรต่างๆ เขียนไว้สามแผน แผนที่หนึ่งลูกค้าไม่ซื้อก็เสนอแผนที่สอง แผนที่สองลูกค้าไม่ซื้อก็เสนอแผนที่สาม ใครไปติดงานกับ ดร. อภิวัฒน์ก็จะติดทุกราย มีบ้าน มีรถ มีลูก มีภรรยา มีธุรกิจ มีชื่อเสียง

เขาทำงานแบบไม่ได้พักเลย จึงพาครอบครัวไปพักผ่อนที่ปากช่อง วันหนึ่งเขาดันนอนในตอนกลางวันล้มฟุบลงไป ภรรยาพาเข้าโรงพยาบาลตรวจพบมะเร็งพบบีบเป็นระยะสุดท้ายเลย จริงๆ ภรรยาเคยเตือนให้ไปตรวจ แต่ก็ไม่มีเวลา กว่าตรวจพบก็แก้ไม่ได้เสียแล้ว เขาอนป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลแล้วก็สารภาพให้รายการคนค้นคนบันทึกชีวิตก่อนจะเสียชีวิต เขาไปนอนให้พ่อแม่เซ็ดเนื้อเซ็ดตัว เขาบอกว่าสังเวชตัวเองมาก แทนที่ลูกจะได้ดูแลพ่อแม่ กลับเป็นว่าพ่อแม่ต้องมาดูแลลูก

ก่อนจะเสียชีวิตเขาให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์คมชัดลึกว่า พ่อผมเคยบอกว่า เกิดเป็นคนต้องได้ปริญญาสองใบ

1. ปริญญาใบที่หนึ่ง “ปริญญาวิชาชีพ” เราจะต้องทำมาหากินเป็นกินอ้อม นอนอุ่น พุดง่ายๆ ล้วงไปในกระเป๋าแล้วมีเงินใช้ อยากจะนอนมีบ้านเป็นของตัวเองแค่นี้คือปริญญาวิชาชีพ

2. ปริญญาใบที่สอง “ปริญญาวิชาชีวิต” ที่พ่อบอกไว้ นั้น เขาบอกว่าผมสอบตกโดยสิ้นเชิงผมเป็นดอกเตอร์จากอเมริกาได้ปริญญาวิชาชีพแต่ปริญญาวิชาชีวิตสอบตก เพราะอะไร เพราะทำงานจนป่วยตาย ก่อนที่จะเสียชีวิตเขาได้สารภาพว่า ผมได้เตรียมทุกอย่างบ้าน รถ มอบให้กับลูกและภรรยา แต่ในวันที่ผมมีทุกสิ่งทุกอย่าง ผมกลับล้มมอบหนึ่งอย่างให้กับลูกและภรรยา สิ่งนั้นคือสิ่งที่ผมล้มและทำให้ผมล้มเจ็บใหญ่ครั้งนี้ สิ่งที่ว่านี้คือผมล้มมอบตัวเองเป็นของขวัญให้กับลูกและเมีย เพราะทำงานหนักจนกระทั่งป่วยตาย

นี่คือปริญญาวิชาชีวิต ธรรมะเราจะต้องมีถ้าเราไม่มีธรรมะเราจะกลายเป็นหุ่นยนต์เท่านั้นเองที่ทำงานแทบล้มประดาตายแล้วสุขภาพไม่ดี ดังนั้นเมื่อเราทุกคนทำงานแล้วอย่าลืมขี้โม่งสุขภาพของตัวเอง ในแต่ละวันควรจะมีเวลาให้ดูแลตัวเอง ดูจิต ดูใจตัวเอง ว่าเราเอ๊ะมันทุกข์ มันทุกข์มากเกินไปรีเปลา่ แบกเรื่องโน้นเรื่องนี้เกินไปหรือเปล่านั้นพยายามลดลงในแต่ละวันๆ เพื่อที่ว่าอะไร เพื่อที่ว่าเราจะได้ปริญญาสองใบในชีวิตหนึ่งปริญญาวิชาชีพ เราทำมาหากินจนประสบความสำเร็จจ่ำรายมั่งคั่งมีเงินมีทองใช้มีบ้านอยู่ แต่ต้องไม่ลืมปริญญาใบที่สองคือวิชาธรรมะสำหรับจะดูแลชีวิตให้ดำเนินอยู่ในทางสายกลางไม่ทุกข์เกินไป ไม่เดือนร้อนเกินไปทำอะไรให้พอดีพอดีอยู่ดีมีสุข อยากเที่ยวให้ได้เที่ยว อยากพักผ่อนให้ได้พักผ่อน อยากทำบุญให้ได้ทำบุญ ลูกหลานมาหากินให้ได้มีเวลากับลูกกับหลานบ้าง อย่าวิ่งไปจนชั่วสุดขวาสุดและมารู้สึกตัวอีกทำงานล้มเจ็บใหญ่ไม่ตีเพราะอะไรเพราะว่าสิ่งสูงค่าที่สุดในชีวิตของเรา

เคยมีคนไปทูลถามพระพุทธเจ้า ว่าอะไรคือสิ่งสูงค่าที่สุดบางคนก็ตอบเงินบางคนก็ตอบเพชรบางคนก็ตอบทอง บางคนก็ตอบอำนาจบางคนก็ตอบราชบัลลังก์ พระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ สิ่งสูงค่าที่สุดในชีวิตของพวกเขาเธอคือสุขภาพและชีวิตสุขภาพก็คือการที่เราไม่เจ็บไข้ได้ป่วยคนที่สุขภาพดีมีน้ำธรรมดาก็อโรยนะ

ที่มา : “ดร.อภิวัฒน์ วัฒนางกูร เมื่อชีวิตขาดธรรมะ”. [2555]. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

Board.palungjit.com > พุทธศาสนา – ธรรมะ สืบค้น 15 สิงหาคม 2555.

บัตรภาพ

ภาพการนั่งสมาธิ

ภาพการเดินจงกรม

ที่มา : ภาพที่ 1 วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงศ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.1.

1

พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

2

ภาพที่ 2 <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/442634>

ใบงานที่

3.5 ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาข่าวการกระทำของบุคคลที่มีความประพฤติ หรือการกระทำที่สอดคล้องกับหลัก ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2 ให้ครอบคลุมทุกข้อธรรมดังกล่าว แล้วนำมาวิเคราะห์ และบันทึก รายละเอียดตามหัวข้อที่กำหนด

ข่าวที่	เรื่อง	การกระทำหรือ พฤติกรรมที่สำคัญ	การกระทำสอดคล้อง กับข้อธรรมเรื่องใด	ผลดีของ การกระทำ

◆ บทสรุป นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากการกระทำของบุคคลในข่าว ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติได้ คือ

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

3.5 ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาข่าวการกระทำของบุคคลที่มีความประพฤติ หรือการกระทำที่สอดคล้องกับหลัก ไตรสิกขาและกรรมฐาน 2 ให้ครอบคลุมทุกข้อธรรมดังกล่าว แล้วนำมาวิเคราะห์ และบันทึก รายละเอียดตามหัวข้อที่กำหนด

ข่าวที่	เรื่อง	การกระทำหรือ พฤติกรรมที่สำคัญ	การกระทำสอดคล้อง กับข้อธรรมเรื่องใด	ผลดีของ การกระทำ

◆ บทสรุป นักเรียนได้ข้อคิดสำคัญจากการกระทำของบุคคลในข่าว ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติได้ คือ

.....

.....

.....

.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของคุณผู้สอน)

ใบงานที่

3.6

การปฏิบัติตนตามหลักธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการปฏิบัติตนตามข้อธรรมในกรอบอริยสัจ 4 ตามที่กำหนด เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มนำไปปฏิบัติ แล้วรายงานผลการปฏิบัติตน

ข้อหลักธรรม	ตัวอย่างการกระทำ/พฤติกรรม
1. ไตรสิกขา
2. กรรมฐาน 2

ใบงานที่

3.6

การปฏิบัติตนตามหลักธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการปฏิบัติตนตามข้อธรรมในกรอบอริยสัจ 4 ตามที่กำหนด เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มนำไปปฏิบัติ แล้วรายงานผลการปฏิบัติตน

(ตัวอย่าง)

ข้อหลักธรรม	ตัวอย่างการกระทำ/พฤติกรรม
1. ไตรสิกขา	<p>1. พุดจาสุภาพ ไม่หยาบคาย พุดความสัตย์</p> <p>2. คิดในสิ่งที่ดีงาม</p> <p>3. มีความตั้งใจจริงในการทำกิจการงานต่างๆ ที่สุจริต</p> <p>4. มีความเพียรพยายามในการเรียน</p> <p>5. ทำการบ้านหรือทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ไม่ลอกเพื่อน</p> <p>6. ไม่ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่น</p> <p>7. ทำสมาธิก่อนนอน</p> <p>8. ฝึกอบรมจิตใจให้สงบ</p>
2. กรรมฐาน 2	<p>1. ฝึกอบรมจิตใจให้เกิดความสงบด้วยการทำสมาธิก่อนนอนทุกคืน</p> <p>2. ฝึกอบรมปัญญาในการศึกษาเล่าเรียนด้วยจิตใจแน่วแน่</p>

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ..... ชื่อผู้แต่ง..... นามปากกา.....
สำนักพิมพ์..... สถานที่พิมพ์..... ปีที่พิมพ์.....
จำนวนหน้า..... ราคา..... บาท อ่านวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

1. สารสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่อง

.....
.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของครู

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... นักเรียน..... ลงชื่อ..... ผู้ปกครอง.....
(.....) (.....)

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน.....
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2	การลำดับขั้นตอนของเนื้อเรื่อง				
3	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
4	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	ความร่วมมือกัน ทำกิจกรรม				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				ความตั้งใจ ทำงาน				การแก้ไข ปัญหา/หรือ ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรม : ปธาน 4 โกศล 3

2 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ข้อธรรม ปธาน 4 และโกศล 3 เป็นธรรมที่ควรเจริญ (มรรค) พุทธศาสนิกชนทุกคนพึงนำไปปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการเป็นผู้มีความเพียร และความฉลาดในทางที่นำไปสู่ความเจริญงอกงาม

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายและความสำคัญของหลักธรรม ปธาน 4 และโกศล 3 ได้
- 2) วิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักปธาน 4 และโกศล 3 และนำไปปฏิบัติได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- อริยสัจ 4
 - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)
 - : ปธาน 4
 - : โกศล 3

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสร้างความรู้
- 2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6 กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบ ธรรมสภาัจฉา

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สื่อการเรียนรู้ : บัตรภาพ

- ครูนำภาพกิจกรรมต่างๆ ต่อไปนี้ มาให้นักเรียนดู เช่น
 - ภาพทำนึ่งสมาธิ เดินจงกรม
 - ภาพนักดนตรีกำลังเล่นดนตรี มีผู้ชมมากมาย
 - ภาพชาวสวนกำลังรดน้ำแปลงผัก
- ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
 - กิจกรรมในภาพแต่ละภาพมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
 - ถ้าบุคคลในภาพจะประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ นั้น จะต้องปฏิบัติอย่างไร
- ครูอธิบายเชื่อมโยงเกี่ยวกับหลักปธาน 4 คือ ความเพียรชอบ และโกศล 3 ความฉลาด 3 ประการ

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- บทเรียนคอมพิวเตอร์
- ใบงานที่ 3.7
- ห้องสมุด
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

คำถามกระตุ้นความคิด

- ถ้านักเรียนต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน ควรปฏิบัติตนตามหลักธรรมใดบ้าง จงยกตัวอย่าง (อุปายโกศล ความฉลาดซึ่งการปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ เช่น อิทธิบาท 4)
- ถ้านักเรียนต้องการหลีกเลี่ยงความชั่วทั้งหลาย โดยฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง จะต้องปฏิบัติตนตามหลักธรรมใด จงยกตัวอย่าง (ปธาน 4 เช่น เมื่อมีใครชวนไปเที่ยวหรือชวนไปเล่นการพนัน ก็ใช้สังวรปธาน คือ ยับยั้งอุกฤษมิให้เกิด)

1. แสวงหาความรู้

นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3 จากหนังสือเรียน หรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน

2. ค้นพบความรู้/สันทนาแลกเปลี่ยนความรู้

1. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปธาน 4 และโกศล 3 มาสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1) ความหมายและความสำคัญ
 - 2) แนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรม
 - 3) ผลของการปฏิบัติ
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1

ชั่วโมงที่ 2

3. วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ และตอบคำถามในใบงานที่ 3.7 เรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3
2. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานในใบงานที่ 3.7 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 2

4. พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

1. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอแนวทางการปฏิบัติตามหลักธรรมในเรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3
2. สมาชิกแต่ละคนปฏิบัติตนตามหลักธรรม ปธาน 4 และโกศล 3 แล้วรายงานผลต่อครูตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ความสำคัญ และผลของการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ปธาน 4 และโกศล 3

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.7	ใบงานที่ 3.7	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 3) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - (1) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : ปรกาศพิริก.
 - (2) วศิณ อินทสระ. 2548. **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด (เครือท่าทอง).
 - (3) ธรรมปิฎก, พระ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). [ม.ป.ป.]. **หลักธรรมสำหรับนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- 4) บัตรภาพ
- 5) ใบงานที่ 3.7 เรื่อง ปธาน 4 และโกศล 3

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://th.wikipedia.org/wiki/สัมมัปทาน> 4
 - <http://www.aksorn.com/LC/Rel/M1/08>

บัตรภาพ

ภาพการนั่งสมาธิ

ภาพนักดนตรีกำลังเล่นดนตรี

ภาพชาวสวนกำลังรดน้ำแปลงผัก

ที่มา : ภาพที่ 1 วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงศ์ วรรณปก. 2552. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.1.

1 2

พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

3

ภาพที่ 2 http://www.music.mahidol.ac.th/th/news_view.php?id=31

ภาพที่ 3 <http://www.trekkingthai.com/board>

ใบงานที่

3.7

ปธาน 4 และโกศล 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าว แล้วตอบคำถาม

ข่าวที่ 1 เรื่อง ปราชญ์อีสาน

นายจันทร์ที่ ประทุมภา เป็นเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา 52 ปี และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นได้ จากที่เคยประสบภาวะวิกฤตชีวิต มีหนี้สินจำนวนมาก ต้องขายทรัพย์สินที่มี และนำที่ดินไปจำนอง กระทั่งต้องไปทำงานรับจ้างที่ประเทศมาเลเซีย แต่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ทำงานหนักและอดออม ภายในระยะเวลา 1 ปี จึงเหลือเงินกลับมาจนสามารถซื้อหนี้และไถ่ถอนที่ดินคืนมาได้ แล้วจึงเริ่มต้นวิถีเกษตรผสมผสานตั้งแต่ปี 2534 ด้วยทุนที่มีเหลืออยู่กับตัว คือ สองมือและอุปกรณ์ข้างกาย ได้แก่ จอบและบุงกี ขุดสระน้ำด้วยแรงงานที่มีในครัวเรือน จำนวน 4 คน ใช้เวลา 3 เดือน จึงเริ่มเก็บกักน้ำได้ ดำรงตนอย่างสมถะ สร้างอาหารไว้กินเองในครอบครัว และใช้แรงงานภายในครอบครัว 6 คน ไม่มีการจ้างแรงงานภายนอก

ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น นายจันทร์ที่ มีการแบ่งพื้นที่การใช้สอยให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากพื้นที่ จำนวน 22 ไร่ มีการบริหารจัดการ โดยแบ่งเป็นพื้นที่นาข้าว 10 ไร่ พื้นที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ 10 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย 2 ไร่ และมีสระน้ำรวมกว่า 10 สระ พร้อมกับการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย พืชผัก พืชสมุนไพร เพื่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันเหมือนต้นไม้ในป่าธรรมชาติเป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน อันเป็นระบบนิเวศที่สมดุล มีการเลี้ยงหมู เป็ด ไก่ ปลา และปลูกผักทุกชนิดที่ตนเองเคยซื้อกิน เพื่อลดรายจ่าย ขณะเดียวกันสามารถนำผักที่ปลูกไปจำหน่ายในตลาดได้ ทำให้มีรายได้ทุกวันจากการขายผัก ส่วนรายได้หลักต่อเดือนได้จากการขายปลาและสัตว์ที่เลี้ยง สำหรับรายปีก็มีรายได้จากการขายผลผลิตของไม้ยืนต้นประเภทให้ผล ขณะเดียวกันก็จะแปรรูปผลผลิตในครัวเรือน อาทิ กลัวยแปรรูปชนิดต่างๆ น้ำสาวรส น้ำมะพร้าว พันธุ์พืชทุกชนิดที่ปลูกจะขยายพันธุ์ด้วยตนเองโดยไม่ซื้อมาจากแหล่งอื่น

นายจันทร์ที่ ได้เริ่มดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาตั้งแต่ปี 2540-2541 โดยทราบจากสำนักงาน กปร. และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด จึงได้ศึกษาว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร ก็ได้รับทราบว่า ต้องพยายามลดรายจ่ายในครอบครัวให้มากที่สุด เมื่อศึกษาแล้วจึงทราบว่าจริงๆ แล้วค่าใช้จ่ายประจำวัน คือ อาหารที่ต้องกินต้องใช้ แล้วมาคิดต่ออีกว่าอาหารที่ต้องซื้อเขากินมีอะไรบ้าง จึงมาเริ่มคุยกันในครอบครัวว่าเราต้องปลูกทุกอย่างที่เราซื้อกินทุกวัน ดังนั้นทุกอย่างที่เคยซื้อจะต้องปลูกเองทั้งหมด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จากที่วันหนึ่งเคยซื้อ 20-30 บาท ก็ไม่ต้องซื้อ และยังมีเงินไว้เก็บออมอีกด้วย

พื้นที่ทั้งหมดของนายจันทร์ที่ จะปลูกตั้งแต่พืชผักสวนครัว ทุกสิ่งทุกอย่างที่กินและขายได้ นอกจากพืชผักสวนครัวแล้ว ยังมีไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจ ซึ่งที่ปลูกแล้วได้ผลดี และมีพืชที่เป็นที่สนใจของคนทั่วไป คือ ผักหวานป่า เพราะราคาดี และมีคนสนใจมาก ราคา กิโลกรัมละ 200 บาท รวมไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจทั้งหมดก็ทำให้มีรายได้ประมาณหมื่นกว่าบาทต่อเดือน หลายๆ คนบอกว่าปลูกป่าไม่ได้ เพราะไม่มีหัวไร่ปลายนานา แต่ท่านก็ทำเป็นตัวอย่างโดยใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างที่สุด คือ ปรับคันคูให้ใหญ่แล้วปลูกพืชสวนครัว ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจหลากหลาย ต้องสร้างสิ่งแวดล้อมขึ้นมา สร้างป่าขึ้นมา เพื่อเป็นบ้านนาถาวรชีวิตให้กับลูกกับหลาน เป็นการฝากเงินไว้กับต้นไม้ ฝากเงินไว้กับดิน ลองคิดว่าต้นไม้ต้นหนึ่งปีแรกลงทุนไม่ถึง 10 บาท เมื่อผ่านไป 30 ปี แปรรูปต้นเพิ่มมูลค่าเป็นเงินได้หมื่นกว่าบาท คุ่มค่ามาก

หลังจากได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้วประสบผลสำเร็จ ทำให้ที่บ้านจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้เรื่องทฤษฎีใหม่ของพระองค์ ซึ่งขณะนี้เปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ ที่ใช้อบรมให้กับสำนักงานเกษตร และสหกรณ์ ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้หนึ่งในจำนวน 151 ศูนย์การเรียนรู้ทั่วประเทศ ผู้ที่เข้าอบรม คือ เกษตรกรที่สนใจในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ มาอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนแนวความคิด เปลี่ยนจิตสำนึก ให้รู้จักพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองในชุมชนได้ ถ้าเกษตรกรอยากจะได้ลดยาจ่ายในการทำเกษตร ก็ต้องให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การขยายพันธุ์พืช เพาะเมล็ด ดิดตา ทาบกิ่ง เสียบยอด การขยายเพาะพันธุ์ปลาเลี้ยงเอง และสอนวิธีทำหัวอาหารเลี้ยงปลา ซึ่งจะเป็นการประหยัดและลดรายจ่ายได้เป็นอย่างมาก วัตถุประสงค์ที่ทำหัวอาหารปลาก็มาจากการเกษตรทั้งนั้น เช่น ถั่ว มัน ข้าวโพด ทุกอย่างที่เกษตรกรทำ และอีกส่วนหนึ่งคือสอนการทำปุ๋ยชีวภาพ และทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเกษตร หรือเกี่ยวกับการลดรายจ่าย และจากการทำงานเพื่อสังคมที่ถ่ายทอดจากประสบการณ์จริงที่ได้สั่งสมมานั้น ทำให้นายจันท์ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นปราชญ์อีสานที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจทั่วไป และในปีหนึ่งมีผู้เข้ามาเรียนรู้และชื่นชมผลงานของนายจันท์ที่ไม่ต่ำกว่า 2-3 พันคน จากความมุ่งมั่นและจริงจังในการให้ความรู้ เนื่องจากนายจันท์ที่คิดว่า การที่รู้แล้วไม่ควรเก็บไว้เพียงผู้เดียว ควรถ่ายทอดสิ่งดี ๆ ให้กับชุมชน เพราะคิดว่าตนเองเคยตกทุกข์ได้ยากมา จึงรู้ว่าถ้าเราทำอย่างถูกต้องจะทำให้สำเร็จ ดังนั้นจึงต้องขยายความรู้ให้กับคนอื่นและชุมชนต่อไป

ที่มา : “น า ย จัน ทร์ ที่ ป ระ ทุ ม ภา ”. [2553]. [อ อ น ไ ล น์]. เข้า ถึง ได้ จ า ก http://www.moac.go.th/ewt_news.php?nid=6932

&filename... สืบค้น 15 สิงหาคม 2555.

คำถาม

1. บุคคลในข่าวปฏิบัติตนสอดคล้องกับโกศล 3 อย่างใดบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

2. บุคคลในข่าวปฏิบัติตนที่แสดงถึงมีความเพียรชอบ (สังปธาน 4) อย่างใดบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

3. ผลของการปฏิบัติตนส่งผลดีต่อตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

ข่าวที่ 2 เรื่อง ชีวิตได้ดีเพราะธรรมะ

ผมเป็นลูกชาวจีนโดยกำเนิดและเป็นลูกคนสุดท้ายของพี่น้องทั้งหมด 3 คน มีพี่ชาย 2 คน เดิมทีคุณพ่อเป็นพ่อค้าจำหน่ายเพชรพลอยและเปิดโรงงานเจียรพลอย ซึ่งถือว่าฐานะดีมากๆ ผมจำได้ว่าที่บ้านมีคนงานมากมาย มีพี่เลี้ยงหลายคนซึ่งจะคอยดูแลผมและพี่ชายอีก 2 คน แต่การพินันไม่เคยให้คุณกับใคร คุณพ่อหลงไปกับการพินันในทุกรูปแบบจึงทำให้ฐานะของครอบครัวที่เคยร่ำรวยกลับยากจนลงเรื่อยๆ จนในที่สุดครอบครัวของผมก็ไม่มีบ้านจะอยู่อีกต่อไป ภาพที่ติดตาจนทุกวันนี้คือภาพที่ผมต้องย้ายบ้านไปมาอยู่บ่อยๆ เป็นประจำทุกๆ 2-3 เดือน เพราะไม่มีค่าเช่าบ้านจะจ่ายให้กับเจ้าของบ้าน ที่เราเช่าอยู่ อาหารที่เรากินก็เป็นบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปเป็นอาหารหลัก ผมมักจะเป็นตัวแทนของครอบครัวเพื่อไปตามร้านขายของชำต่างๆ เพื่อไปขอเงินปลากะปอง แต่หลายครั้งก็ถูกปฏิเสธและคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆ ก็คือ “ที่นี่ของมีไว้ขาย ไม่ได้มีไว้ให้เซ็น”

ในด้านการเรียนก็เช่นกันสมัยที่ผมเรียนอยู่ชั้นประถม ผมไม่เคยรู้เลยว่าการศึกษาของตนเองเป็นอย่างไร เพราะผมไม่เคยได้สมุดพกเหมือนกับเพื่อนๆ ในห้องและบ่อยครั้งที่อาจารย์ฝ่ายการเงินมักจะใช้มุขเด็ดเพื่อที่จะให้ผมตามพ่อแม่มาพูดคุยเรื่องค่าเทอมที่ติดไว้หลายงวดอยู่เสมอ แต่ก็ต้องขอขอบคุณโรงเรียนนี้มากๆ เพราะในที่สุดวันที่ผมจะขึ้นชั้นมัธยม ผมเองยังติดเงินค่าเล่าเรียนอยู่หมื่นกว่าบาท วันที่จะไปขอจบครอบครัวผมมีเพียง 2,000 บาทเท่านั้น แต่ทางโรงเรียนก็ยังให้จบได้ และต้องขอขอบคุณพ่อคุณแม่ที่แม้จะยากจนปานใดก็ยังให้ผมไม่ถึงกับอดตาย ที่สำคัญยามที่เราอด เราก็ออดด้วยกันไม่มีใครจะหนีไปสุขสบายเพียงคนเดียว และขอขอบคุณพี่ชายคนโตที่ยอมลาออกจากโรงเรียนเพราะคิดว่าหากตนเองยังเรียนหนังสืออยู่ น้องๆ อีก 2 คนคงไม่สามารถเรียนต่อได้แน่ๆ

ชีวิตช่วงมัธยมจนถึง ปวช. ผมก็เริ่มช่วยเหลือทางบ้านโดยการขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้างเพื่อส่งตัวเองเรียน และยังสามารถช่วยเหลือในเรื่องค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้อีกด้วย ชีวิตวัยรุ่นของผมไม่เคยได้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนฝูง ไม่เคยได้ใส่เสื้อผ้าดีๆ กินของดีๆ ไปดูหนัง เพราะทุกช่วงเวลาของผมเป็นเงินเป็นทอง ช่วงเช้าก่อนไปโรงเรียนและหลังเลิกเรียนรวมถึง วันหยุดก็ใช้เวลาไปกับการหาเงินเพื่อไปผ่อนรถที่ซื้อมาใช้ทำมาหากิน ที่เหลือเก็บเป็นค่าเล่าเรียน ค่ากินอยู่ของตนเองและครอบครัว โชคยังดีอยู่บ้างที่พี่สาวของแม่ก็ให้ความอนุเคราะห์โดยการให้ที่อยู่ทำให้เราไม่ลำบากมากนัก หลังจากเรียนจบผมเริ่มชีวิตการทำงานด้วยการเป็นพนักงานส่งเอกสารให้กับบริษัทบริษัทหนึ่งย่านรามคำแหง การได้ทำงานเป็นพนักงานส่งเอกสารทำให้ผมรู้ซึ่งถึงหัวอกของคนทำงานในสายอาชีพนี้ดี ทั้งเหนื่อย อากาศที่ร้อนจัด อยู่ท่ามกลางแสงแดดตลอดเวลา อีกทั้งยังต้องเร่งทำเวลาให้ทันในแต่ละงาน ช่วงนี้ผมเริ่มๆ ที่จะปฏิบัติธรรม เริ่มที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องธรรมะ หกเดือนผ่านไปผมโชคดีที่มีคนแนะนำให้ไปสมัครตำแหน่งธุรการของบริษัทรับจ้างชายบ้านแห่งหนึ่ง แต่วันที่ไปสัมภาษณ์เจ้าของบริษัทรู้สึกที่ผมพูดเก่งมากๆ เลยให้ผมไปทำตำแหน่งพนักงานขายบ้านแทน และผมก็ไม่ทำให้เจ้าของบริษัทผิดหวังเพราะผมได้เป็นนักขายอันดับหนึ่งของบริษัทด้วยวัยเพียง 20 ปี การเงินที่เคยฝืดเคืองก็ดีขึ้นเรื่อยๆ ผมทำงานนี้อยู่ถึง 5 ปี หากไม่เจอกับพิษเศรษฐกิจชะง่อนผมอาจจะเป็นเจ้าของธุรกิจอะไรซักอย่างไปแล้วก็อาจเป็นไปได้

ผมมีความใฝ่ฝันที่จะมีครอบครัวที่อบอุ่น ผมจึงเริ่มเก็บออมเงินคือมีเงินเท่าไรให้แฟนเก็บให้หมด เพราะคิดว่าเงินก้อนนี้จะเป็นต้นทุนสำหรับการสร้างชีวิตครอบครัวต่อไป แต่แล้ววันที่ผมตกงานเพราะพิษเศรษฐกิจไม่มีงานทำ จากเดิมที่เป็นนักขายบ้านมือทองของบริษัท กลับกลายเป็นต้องทำงานทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็น DJ เปิดแผ่นที่ร้านคาราโอเกะ พนักงานต้อนรับ กับต้นร้านอาหาร จนไปถึงรถป. ก็เคยเป็นมาแล้ว แฟนที่คิดว่าจะแต่งงานด้วยไว้ใจให้เก็บเงินทุกบาททุกสตางค์กลับมาขอออกเล็กและนำเงินเก็บทั้งหมดที่ผมฝากไว้ไปจนหมดสิ้น

ชีวิตในช่วงนั้นถือเป็นช่วงที่ตกต่ำที่สุดในชีวิตเลยก็ว่าได้ ต้องพยายามหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวและตนเอง ตอนเช้าก็ไปขับจักรยานยนต์รับจ้าง ตอนบ่ายก็ไปรับทำแบบสอบถามตามบ้านและบริษัทต่างๆ ตอนเย็นก็ไปเป็นรถป. ผมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์คือพยายามอ่านหนังสือเพื่อเรียนต่อในระดับปริญญาตรี ชีวิตช่วงนั้นมีเวลาพักผ่อนน้อยมากแต่ใน

ขณะเดียวกันก็หันมาปฏิบัติธรรมอย่างเข้มข้นเพราะความทุกข์ต่างๆ ที่รุมเร้าเข้ามา ชีวิตช่วงนั้นคิดปลงตกแล้วว่าคงไม่มีอะไรที่จริงจังยั่งยืนเป็นแน่แท้ การปฏิบัติธรรมจึงเป็นอีกหนึ่งวัคซีนที่เข้ามาช่วยผมได้มากทีเดียวในช่วงที่พายุลูกโตกำลังพัดผ่านเข้ามาในชีวิต ผมเป็น รปภ. อยู่ประมาณ 3 เดือน โชคดีก็เข้าข้างผมอีกครั้ง เพื่อนของเจ้านายเก่าโทรมาชวนผมไปทำงานด้วยในตำแหน่งพนักงานขายอุปกรณ์ที่ใช้กับเครื่องจักรในโรงงานต่างๆ ซึ่งผมเชื่อว่าผมได้ดีเพราะธรรมะจริง ๆ

ปัจจุบันผมจะได้เป็นที่ปรึกษาให้กับนักลงทุน องค์กรเอกชน และบุคคลสำคัญ ในด้านความรักปัจจุบันผมก็ได้แต่งงานกับคนที่ซื่อสัตย์และดูแลเอาใจใส่ผมได้เป็นอย่างดี อยู่กับครอบครัวที่เข้าใจ ได้ปฏิบัติธรรมสม่ำเสมอ และภรรยาของผมก็เป็นอีกหนึ่งแรงใจที่ช่วยสนับสนุนให้ผมได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ตามกำลังสติปัญญาจะอำนวยและได้มีโอกาสสร้างกุศลตามแนวทางของครูอาจารย์ แต่ที่ผมภูมิใจที่สุดในตอนนี้คือ ได้มีโอกาสซื้อบ้านให้คุณแม่อยู่ด้วย น้ำพักน้ำแรงของตนเอง สำหรับท่านที่อ่านมาถึงตอนนี้แล้วก็ขอให้ลองหันมาปฏิบัติธรรมดูนะครับ เพราะถ้าเรามาปฏิบัติพัฒนากาย ใจ ตามแนวพระพุทธศาสนารับรองได้ว่าจะได้เห็นผลในชาตินี้เลยก็เดี๋ยวนะ จะมีหลายคนเชื่อว่าศาสนาพุทธก็เหมือนกับวิทยาศาสตร์ตรงที่ว่าจะต้องทดลองทำดูจึงจะได้เห็นผลชัดเจนด้วยตนเอง

ที่มา : “ชีวิตนี้ได้ดีเพราะธรรม”. [2553]. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.banjitsumpat.com/index.php?lay=show&ac=

article... สืบค้น 15 สิงหาคม 2555.

คำถาม

1. บุคคลในข่าวปฏิบัติตนสอดคล้องกับปธาน 4 อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

2. บุคคลในข่าวปฏิบัติตนตามหลักโกศล 3 อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

.....

3. ผลของการปฏิบัติตนของบุคคลในข่าวส่งผลดีต่อตนเองและส่วนรวมอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่

3.7

ปธาน 4 โภกศล 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าว แล้วตอบคำถาม

ข่าวที่ 1 เรื่อง ปราชญ์อีสาน

นายจันทร์ที่ ประทุมภา เป็นเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา 52 ปี และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นได้ จากที่เคยประสบภาวะวิกฤตชีวิต มีหนี้สินจำนวนมาก ต้องขายทรัพย์สินที่มี และนำที่ดินไปจำนอง กระทั่งต้องไปทำงานรับจ้างที่ประเทศมาเลเซีย แต่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ทำงานหนักและอดออม ภายในระยะเวลา 1 ปี จึงเหลือเงินกลับมาจนสามารถซื้อหนี้และไถ่ถอนที่ดินคืนมาได้ แล้วจึงเริ่มต้นวิถีเกษตรผสมผสานตั้งแต่ปี 2534 ด้วยทุนที่มีเหลืออยู่ยกกับตัว คือ สองมือและอุปกรณ์ข้างกาย ได้แก่ จอบและบุงก็ ขุดสระน้ำด้วยแรงงานที่มีในครัวเรือน จำนวน 4 คน ใช้เวลา 3 เดือน จึงเริ่มเก็บกักน้ำได้ ดำรงตนอย่างสมถะ สร้างอาหารไว้กินเองในครอบครัว และใช้แรงงานภายในครอบครัว 6 คน ไม่มีการจ้างแรงงานภายนอก

ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น นายจันทร์ที่ มีการแบ่งพื้นที่การใช้สอยให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากพื้นที่ จำนวน 22 ไร่ มีการบริหารจัดการ โดยแบ่งเป็นพื้นที่นาข้าว 10 ไร่ พื้นที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ 10 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย 2 ไร่ และมีสระน้ำรวมกว่า 10 สระ พร้อมกับการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย พืชผัก พืชสมุนไพร เพื่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันเหมือนต้นไม้ในป่าธรรมชาติเป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน อันเป็นระบบนิเวศน์ที่สมดุล มีการเลี้ยงหมู เป็ด ไก่ ปลา และปลูกผักทุกชนิดที่ตนเองเคยซื้อกิน เพื่อลดรายจ่าย ขณะเดียวกันสามารถนำผักที่ปลูกไปจำหน่ายในตลาดได้ ทำให้มีรายได้ทุกวันจากการขายผัก ส่วนรายได้หลักต่อเดือนได้จากการขายปลาและสัตว์ที่เลี้ยง สำหรับรายปีก็มีรายได้จากการขายผลผลิตของไม้ยืนต้นประเภทให้ผล ขณะเดียวกันก็จะแปรรูปผลผลิตในครัวเรือน อาทิ กลัวยแปรรูปชนิดต่างๆ น้ำสาวรสน น้ำมะพร้าว พันธุ์พืชทุกชนิดที่ปลูกจะขยายพันธุ์ด้วยตนเองโดยไม่ซื้อมาจากแหล่งอื่น

นายจันทร์ที่ ได้เริ่มดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาตั้งแต่ปี 2540-2541 โดยทราบจากสำนักงาน กปร. และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด จึงได้ศึกษาว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร ก็ได้รับทราบ ว่า ต้องพยายามลดรายจ่ายในครอบครัวให้มากที่สุด เมื่อศึกษาแล้วจึงทราบว่าจริงๆ แล้วค่าใช้จ่ายประจำวัน คือ อาหารที่ต้องกินต้องใช้ แล้วมาคิดต่ออีกว่าอาหารที่ต้องซื้อ เขากินมีอะไรบ้าง จึงมาเริ่มคุยกันในครอบครัวว่าเราต้องปลูกทุกสิ่งทุกอย่างที่เราซื้อกินทุกวัน ดังนั้นทุกอย่างที่เคยซื้อจะต้องปลูกเองทั้งหมด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จากที่วันหนึ่งเคยซื้อ 20-30 บาท ก็ไม่ต้องซื้อ และยังมีเงินไว้เก็บออมอีกด้วย

พื้นที่ทั้งหมดของนายจันทร์ที่ จะปลูกตั้งแต่พืชผักสวนครัว ทุกสิ่งทุกอย่างที่กินและขายได้ นอกจากพืชผักสวนครัวแล้ว ยังมีไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจ ซึ่งที่ปลูกแล้วได้ผลดี และมีพืชที่เป็นที่สนใจของคนทั่วไป คือ ผักหวานป่า เพราะราคาดี และมีคนสนใจมาก ราคา กิโลกรัมละ 200 บาท รวมไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจทั้งหมดก็ทำให้มีรายได้ประมาณหมื่นกว่าบาทต่อเดือน หลายนๆ คนบอกว่าปลูกป่าไม่ได้ เพราะไม่มีหัวไร่ปลายน่า แต่ท่านก็ทำเป็นตัวอย่างโดยใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างที่สุด คือ ปรับคันคูให้ใหญ่แล้วปลูกพืชสวนครัว ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจ หลากหลาย ต้องสร้างสิ่งแวดล้อมขึ้นมา สร้างป่าขึ้นมา เพื่อเป็นบ้านอายุชีวิตให้กับลูกกับหลาน เป็นการฝากเงินไว้กับต้นไม้ ฝากเงินไว้กับดิน ลองคิดดูว่าต้นไม้ต้นหนึ่งปีแรกลงทุนไม่ถึง 10 บาท เมื่อผ่านไป 30 ปี แปรรูปต้นเพิ่มมูลค่าเป็นเงินได้หมื่นกว่าบาท คุ่มค่ามาก

หลังจากได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้วประสบผลสำเร็จ ทำให้ที่บ้านจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้เรื่องทฤษฎีใหม่ของพระองค์ ซึ่งขณะนั้นเปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ ที่ใช้อบรมให้กับสำนักงานเกษตร และสหกรณ์ ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้หนึ่งในจำนวน 151 ศูนย์การเรียนรู้ทั่วประเทศ ผู้ที่เข้าอบรม คือ เกษตรกรที่สนใจในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ มาอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนแนวความคิด เปลี่ยนจิตสำนึก ให้รู้จักพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองในชุมชนได้ ถ้าเกษตรกรอยากจะได้ลดยาจ่ายในการทำเกษตร ก็ต้องให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การขยายพันธุ์พืช เพาะเมล็ด ดิดตา ทาบกิ่ง เสียบยอด การขยายเพาะพันธุ์ปลาเลี้ยงเอง และสอนวิธีทำหัวอาหารเลี้ยงปลา ซึ่งจะเป็นการประหยัดและลดรายจ่ายได้เป็นอย่างมาก วัตถุประสงค์ที่ทำหัวอาหารปลาก็มาจากการเกษตรทั้งนั้น เช่น ถั่ว มัน ข้าวโพด ทุกอย่างที่เกษตรกรทำ และอีกส่วนหนึ่งคือสอนการทำปุ๋ยชีวภาพ และทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเกษตร หรือเกี่ยวกับการลดรายจ่าย และจากการทำงานเพื่อสังคมที่ถ่ายทอดจากประสบการณ์จริงที่ได้สั่งสมมานั้น ทำให้นายจันท์ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นปราชญ์อีสานที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจทั่วไป และในปีหนึ่งมีผู้เข้ามาเรียนรู้และชื่นชมผลงานของนายจันท์ที่ไม่ต่ำกว่า 2-3 พันคน จากความมุ่งมั่นและจริงจังในการให้ความรู้ เนื่องจากนายจันท์ที่คิดว่า การที่รู้แล้วไม่ควรเก็บไว้เพียงผู้เดียว ควรถ่ายทอดสิ่งดี ๆ ให้กับชุมชน เพราะคิดว่าตนเองเคยตกทุกข์ได้ยากมา จึงรู้ว่าถ้าเราทำอย่างถูกต้องจะทำให้สำเร็จ ดังนั้นจึงต้องขยายความรู้ให้กับคนอื่นและชุมชนต่อไป

ที่มา : “นายจันท์ที่ประทุมภา” . [2553]. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.moac.go.th/ewt_news.php?nid=6932

&filename... สืบค้น 15 สิงหาคม 2555.

คำถาม

- บุคคลในข่าวปฏิบัติตนสอดคล้องกับโกศล 3 อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

นายจันท์ที่ปฏิบัติตนสอดคล้องกับโกศล 3 (อายุโกศล) ในหัวข้อ วุฒิธรรม 4 คือ

- 1) สंपริสสังเวสะ นายจันท์ที่ติดตามโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 2) สัทธัมมัสสวนะ แสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) โยนิโสมนสิการ รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการใช้พื้นที่ดินตามเกษตรทฤษฎีใหม่
- 4) ทัมมานุทัมมปฏิบัติ ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. บุคคลในข่าวปฏิบัติตนที่แสดงถึงมีความเพียรชอบ (สังปธาน 4) อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

นายจันท์ที่ปฏิบัติตามปธาน 4 คือ

- 1) สังวรปธาน เขาปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามขั้นตอน
- 2) ปหานปธาน ถึงแม้ว่าเขาจะมีรายได้ดีจากการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เขาก็ขจัดความโลภที่จะขยายกิจการให้ใหญ่โตเกินตัว
- 3) ภาวนาปธาน เขาให้ความรู้แก่เกษตรกรทั่วไปที่มาขอคำปรึกษา
- 4) อหฺรภขนาปธาน มุ่งมั่นถ่ายทอดความรู้แก่ผู้สนใจเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

3. ผลของการปฏิบัติตนส่งผลดีต่อตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง จงอธิบาย

นายจันท์ที่ได้รับการยกย่องและชื่นชมผลงานของเขา และได้รับการยอมรับเป็นปราชญ์อีสาน สังคมของเกษตรกร ได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นผลดีต่อการประกอบอาชีพของชาวอีสาน

ข่าวที่ 2 เรื่อง ชีวิตได้ดีเพราะธรรมะ

ผมเป็นลูกชาวจีนโดยกำเนิดและเป็นลูกคนสุดท้ายของพี่น้องทั้งหมด 3 คน มีพี่ชาย 2 คน เดิมทีคุณพ่อเป็นพ่อค้าจำหน่ายเพชรพลอยและเปิดโรงงานเจียรพลอย ซึ่งถือว่าฐานะดีมากๆ ผมจำได้ว่าที่บ้านมีคนงานมากมาย มีพี่เลี้ยงหลายคนซึ่งจะคอยดูแลผมและพี่ชายอีก 2 คน แต่การพนันไม่เคยให้คุณกับใคร คุณพ่อหลงไปกับการพนันในทุกรูปแบบจึงทำให้ฐานะของครอบครัวที่เคยร่ำรวยกลับยากจนลงเรื่อยๆ จนในที่สุดครอบครัวของผมก็ไม่มีบ้านจะอยู่อีกต่อไป ภาพที่ติดตาจนทุกวันนี้คือภาพที่ผมต้องย้ายบ้านไปมาอยู่บ่อยๆ เป็นประจำทุกๆ 2-3 เดือน เพราะไม่มีค่าเช่าบ้านจะจ่ายให้กับเจ้าของบ้าน ที่เราเช่าอยู่ อาหารที่เรากินก็เป็นบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปเป็นอาหารหลัก ผมมักจะเป็นตัวแทนของครอบครัวเพื่อไปตามร้านขายของชำต่างๆ เพื่อไปขอเซ็นปลากะปอง แต่หลายครั้งก็ถูกปฏิเสธและคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆ ก็คือ “ที่นี่ของมีไว้ขาย ไม่ได้มีไว้ให้เซ็น”

ในด้านการศึกษาเช่นกันสมัยที่ผมเรียนอยู่ชั้นประถม ผมไม่เคยรู้เลยว่าการศึกษาของตนเองเป็นอย่างไร เพราะผมไม่เคยได้สมุดพกเหมือนกับเพื่อนๆ ในห้องและบ่อยครั้งที่อาจารย์ฝ่ายการเงินมักจะใช้มุขเด็ดเพื่อที่จะให้ผมตามพ่อแม่มาพูดคุยเรื่องค่าเทอมที่ติดไว้หลายงวดอยู่เสมอ แต่ก็ต้องขอขอบคุณโรงเรียนนี้มากๆ เพราะในที่สุดวันที่ผมจะขึ้นชั้นมัธยม ผมเองยังติดเงินค่าเล่าเรียนอยู่หมื่นกว่าบาท วันที่จะไปขอจบครอบครัวผมมีเพียง 2,000 บาทเท่านั้น แต่ทางโรงเรียนก็ยังให้จบได้ และต้องขอขอบคุณพ่อคุณแม่ที่แม้จะยากจนปานใดก็ยังให้ผมไม่ถึงกับอดตาย ที่สำคัญยามที่เราอด เราก็อดด้วยกันไม่มีใครจะหนีไปสุขสบายเพียงคนเดียว และขอขอบคุณพี่ชายคนโตที่ยอมลาออกจากโรงเรียนเพราะคิดว่าหากตนเองยังเรียนหนังสืออยู่ น้องๆ อีก 2 คนคงไม่สามารถเรียนต่อได้แน่ๆ

ชีวิตช่วงมัธยมจนถึง ปวช. ผมก็เริ่มช่วยเหลือทางบ้านโดยการขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้างเพื่อส่งตัวเองเรียน และยังสามารถช่วยเหลือในเรื่องค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้อีกด้วย ชีวิตวัยรุ่นของผมไม่เคยได้เที่ยวกับกลุ่มเพื่อนฝูง ไม่เคยได้ใส่เสื้อผ้าดี ๆ กินของดี ๆ ไปดูหนัง เพราะทุกช่วงเวลาของผมเป็นเงินเป็นทอง ช่วงเช้าก่อนไปโรงเรียนและหลังเลิกเรียนรวมถึง วันหยุดก็ใช้เวลาไปกับการหาเงินเพื่อไปผ่อนรถที่ซื้อมาใช้ทำมาหากิน ที่เหลือเก็บเป็นค่าเล่าเรียน ค่ากินอยู่ของตนเองและครอบครัว โชคยังดีอยู่บ้างที่พี่สาวของแม่ก็ให้ความอนุเคราะห์โดยการให้ที่อยู่ทำให้เราไม่ลำบากมากนัก หลังจากเรียนจบผมเริ่มชีวิตการทำงานด้วยการเป็นพนักงานส่งเอกสารให้กับบริษัทบริษัทหนึ่งย่านรามคำแหง การได้ทำงานเป็นพนักงานส่งเอกสารทำให้ผมรู้ซึ่งถึงหัวอกของคนทำงานในสายอาชีพนี้ดี ทั้งเหนื่อย อากาศที่ร้อนจัด อยู่ท่ามกลางแสงแดดตลอดเวลา อีกทั้งยังต้องเร่งทำเวลาให้ทันในแต่ละงาน ช่วงนี้ผมเริ่มๆ ที่จะปฏิบัติธรรม เริ่มที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องธรรมะ หกเดือนผ่านไปผมโชคดีที่มีคนแนะนำให้ไปสมัครตำแหน่งธุรการของบริษัทรับจ้างขายบ้านแห่งหนึ่ง แต่วันที่ไปสัมภาษณ์เจ้าของบริษัทรู้สึกที่ผมพูดเก่งมากๆ เลยให้ผมไปทำตำแหน่งพนักงานขายบ้านแทน และผมก็ไม่ทำให้เจ้าของบริษัทผิดหวังเพราะผมได้เป็นนักขายอันดับหนึ่งของบริษัทด้วยวัยเพียง 20 ปี การเงินที่เคยฝืดเคืองก็ดีขึ้นเรื่อยๆ ผมทำงานนี้อยู่ถึง 5 ปี หากไม่เจอกับพิษเศรษฐกิจซะก่อนผมอาจจะเป็นเจ้าของธุรกิจอะไรซักอย่างไปแล้วก็อาจเป็นไปได้

ผมมีความใฝ่ฝันที่จะมีครอบครัวที่อบอุ่น ผมจึงเริ่มเก็บออมเงินคือมีเงินเท่าไรให้แฟนเก็บให้หมด เพราะคิดว่าจะเงินก้อนนี้จะเป็นต้นทุนสำหรับการสร้างชีวิตครอบครัวต่อไป แต่แล้ววันที่ผมตกงานเพราะพิษเศรษฐกิจไม่มีงานทำ จากเดิมที่เป็นนักขายบ้านมือทองของบริษัท กลับกลายเป็นต้องทำงานทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็น DJ เปิดแผ่นที่ร้านคาราโอเกะ พนักงานต้อนรับ กับต้นร้านอาหาร จนไปถึงรถป. ก็เคยเป็นมาแล้ว แฟนที่คิดว่าจะแต่งงานด้วยไว้ใจให้เก็บเงินทุกบาททุกสตางค์กลับมาบอกเลิกและนำเงินเก็บทั้งหมดที่ผมฝากไว้ไปจนหมดสิ้น

ชีวิตในช่วงนั้นถือเป็นช่วงที่ตกต่ำที่สุดในชีวิตเลยก็ว่าได้ ต้องพยายามหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวและตนเอง ตอนเช้าก็ไปขับจักรยานยนต์รับจ้าง ตอนบ่ายก็ไปรับทำแบบสอบถามตามบ้านและบริษัทต่างๆ ตอนเย็นก็ไปเป็นรถป. ผมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์คือพยายามอ่านหนังสือเพื่อเรียนต่อในระดับปริญญาตรี ชีวิตช่วงนั้นมีเวลาพักผ่อนน้อยมากแต่ใน

ขณะเดียวกันก็หันมาปฏิบัติธรรมอย่างเข้มข้นเพราะความทุกข์ต่าง ๆ ที่รุมเร้าเข้ามา ชีวิตช่วงนั้นคิดปลงตกแล้วว่าคงไม่มีอะไรที่จริงยั่งยืนเป็นแน่แท้ การปฏิบัติธรรมจึงเป็นอีกหนึ่งวัดขึ้นที่เข้ามาช่วยผมได้มากที่สุดทีเดียวในช่วงที่พายุลูกโตกำลังพัดผ่านเข้ามาในชีวิต ผมเป็น ปรก. อยู่ประมาณ 3 เดือน โชคดีก็เข้าข้างผมอีกครั้ง เพื่อนของเจ้านายเก่าโทรมาชวนผมไปทำงานด้วยในตำแหน่งพนักงานขายอุปกรณ์ที่ใช้กับเครื่องจักรในโรงงานต่าง ๆ ซึ่งผมเชื่อว่าผมได้ดีเพราะธรรมะจริง ๆ

ปัจจุบันผมจะได้เป็นที่ปรึกษาให้กับนักลงทุน องค์กรเอกชน และบุคคลสำคัญ ในด้านความรักปัจจุบันผมก็ได้แต่งงานกับคนที่ซื่อสัตย์และดูแลเอาใจใส่ผมได้เป็นอย่างดี อยู่กับครอบครัวที่เข้าใจ ได้ปฏิบัติธรรมสม่ำเสมอ และภรรยาของผมก็เป็นอีกหนึ่งแรงใจที่ช่วยสนับสนุนให้ผมได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ตามกำลังสติปัญญาจะอำนวยและได้มีโอกาสสร้างกุศลตามแนวทางของครูอาจารย์ แต่ที่ผมภูมิใจที่สุดในตอนนี้คือ ได้มีโอกาสซื้อบ้านให้คุณพ่อคุณแม่อยู่ด้วย นำพิกษาแรงของตนเอง สำหรับท่านที่อ่านมาถึงตอนนี้แล้วก็ขอให้ลองหันมาปฏิบัติธรรมดูนะครับ เพราะถ้าเรามาปฏิบัติพัฒนากาย ใจ ตามแนวพระพุทธศาสนารับรองได้ว่าจะได้เห็นผลในชาตินี้เลยก็เดี๋ยวนั้นมีคนหลายคนเชื่อว่าศาสนาพุทธก็เหมือนกับวิทยาศาสตร์ตรงที่ว่าจะต้องทดลองทำดูจึงจะได้เห็นผลชัดเจนด้วยตนเอง

ที่มา : “ชีวิตนี้ได้ดีเพราะธรรม”. [2553]. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.banjitsumpat.com/index.php?lay=show&ac=

article... สืบค้น 15 สิงหาคม 2555.

คำถาม

1. บุคคลในข่าวปฏิบัติตนสอดคล้องกับปธาน 4 อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

บุคคลในข่าวปฏิบัติตนสอดคล้องกับปธาน 4 คือ

1) สวรรปธาน ใช้หลักธรรมเตือนใจไม่ให้อยู่ทอดทิ้งการว่างงาน

2) ปหานปธาน ถึงแม้ว่าครอบครัวจะเจอวิกฤติเศรษฐกิจ อยู่ในสภาพยากลำบากก็ทำงานโดยไม่ทอดทิ้ง

3) ภวานาปธาน ตั้งใจทำงานทุกชนิดด้วยความเพียร

4) อหรัคขาปธาน พัฒนาผลการทำงานอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ

2. บุคคลในข่าวปฏิบัติตนตามหลักโกศล 3 อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ

บุคคลในข่าวปฏิบัติตนตามหลักโกศล 3 (อุปายโกศล ในหัวข้ออิทธิบาท 4) คือ

1) ฉันทะ มีความพอใจในงานทุกชนิดที่ได้ทำ

2) วิริยะ มีความเพียรพยายามทำงานทุกอย่างที่ได้รับมอบหมาย

3) จิตตะ เอาใจใส่ในการทำงานที่รับผิดชอบ

4) วิมังสา ใช้ปัญญาในการทำงาน ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งนักขายบ้าน หรือนักขายอุปกรณ์เครื่องจักร

3. ผลของการปฏิบัติตนของบุคคลในข่าวส่งผลดีต่อตนเองและส่วนรวมอย่างไร จงอธิบาย

บุคคลในข่าวสามารถฟันฝ่าอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอย่างมากมาย จนสามารถสร้างครอบครัวที่มีหลักฐานมั่นคง และยังช่วยเหลือแนะนำบุคคลอื่นตามความสามารถ และชวนไปในทางที่ดีงาม คือ การปฏิบัติธรรม

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ..... ชื่อผู้แต่ง..... นามปากกา.....
สำนักพิมพ์..... สถานที่พิมพ์..... ปีที่พิมพ์.....
จำนวนหน้า..... ราคา..... บาท อ่านวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

1. สาระสำคัญของเรื่อง

.....
.....
.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่อง

.....
.....
.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....

4. ข้อเสนอแนะของคุณ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... นักเรียน..... ลงชื่อ..... ผู้ปกครอง.....
(.....) (.....)

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน.....
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน ผลงานมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2	การลำดับขั้นตอนของเนื้อเรื่อง				
3	การนำเสนอมีความน่าสนใจ				
4	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

ชื่อกลุ่ม ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2	ความร่วมมือกันทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	การรับฟังความคิดเห็น				
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
	รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....

ผู้

ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

5

มงคล : การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชา ผู้ควรบูชา

2 ชั่วโมง

1 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

มงคลในหัวข้อ ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต บูชาผู้ควรบูชา จัดเป็นธรรมที่ควรเจริญ (มรรค) พุทธศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติตาม ซึ่งจะส่งผลต่อความสุขความเจริญในชีวิต

2 ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.1/5 อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายของมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชา) ได้
- 2) วิเคราะห์ผลการกระทำตามหลักมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชา) ได้
- 3) เสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักมงคล (การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต การบูชาผู้ควรบูชา) และนำไปปฏิบัติได้

3 สาระการเรียนรู้

3.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- อริยสัจ 4
 - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)
 - : มงคล 38
 - ไม่คบคนพาล
 - คบบัณฑิต
 - บูชาผู้ควรบูชา

3.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการสร้างความรู้
- 2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6

กิจกรรมการเรียนรู้**วิธีสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)**

- นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ

สื่อการเรียนรู้ : ตัวอย่างข่าวหรือภาพข่าว

1. ครูนำข่าวหรือภาพข่าวบุคคลที่ร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงว่าเป็นการคบคนดี มาให้นักเรียนอ่าน เช่น
 - ชมรมพ่อค้าไทยร่วมมือกันหาตลาดส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ
 - ชาวบ้านพากันไปฟังการบรรยายความรู้เรื่อง วิธีการป้องกันโรคติดต่อ ซึ่งจัดโดยสาธารณสุขของจังหวัด
 - เด็กและเยาวชนถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์
 - นักเรียนรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาในมหาวิทยาลัยได้มาแนะนำวิธีการเรียนให้แก่นักเรียนรุ่นน้อง
 - เกษตรกรดีเด่นให้คำแนะนำเพื่อนบ้านในเรื่อง การพัฒนาวิธีการปลูกพืช
2. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ผลการกระทำจากข่าวหรือภาพข่าวในข้อ 1 โดยการตอบคำถามต่อไปนี้
 - การกระทำของบุคคลในข่าวมีผลดีต่อใครบ้าง อธิบายเหตุผล
 - การกระทำดังกล่าว แสดงถึงการคบคนประเภทใด
3. ครูอธิบายเชื่อมโยงความคิดให้นักเรียนเข้าใจว่า การกระทำของบุคคลดังกล่าวสอดคล้องกับมงคล 38 ในหัวข้อ การไม่คบ คนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา

ขั้นที่ 2 สืบค้นหา

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1	4. ห้องสมุด
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์	5. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
3. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม	

- นักเรียนกลุ่มเดิม (จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง มงคล 38 จากหนังสือเรียนหรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ในหัวข้อต่อไปนี้
 - การไม่คบคนพาล
 - การคบบัณฑิต
 - การบูชาผู้ควรบูชา
 แล้วบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษาลงในแบบบันทึกการอ่าน
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- เพื่อนของนักเรียนที่จัดเป็นบัณฑิต ได้แก่ใครบ้าง จงยกตัวอย่าง (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

- สมาชิกแต่ละกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษามา โดยอธิบายทีละคนแบบเล่าเรื่องรอบวง
- นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของมงคล 38 ในหัวข้อ การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา
- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาข่าวหรือบทความ หรือสัมภาษณ์บุคคลที่ปฏิบัติตามมงคล 38 ในหัวข้อ การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา มาล่วงหน้า เพื่อทำกิจกรรมในชั่วโมงเรียนต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ

สื่อการเรียนรู้ :

1. ข่าวหรือบทความ	2. ใบงานที่ 3.8

- ครูสนทนากับนักเรียนถึงความพร้อมของนักเรียนแต่ละกลุ่มในการหาข่าวมา และถามถึงวิธีหาข้อมูลหรือข่าวของแต่ละกลุ่ม
- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข่าวหรือข้อมูลที่หามาร่วมกันวิเคราะห์ตามหัวข้อในใบงานที่ 3.8 เรื่อง มงคลชีวิต
- นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- บุคคลที่เป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ที่แสดงถึงการคบคนพาล ได้แก่ใครบ้าง และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล

สื่อการเรียนรู้ : ใบงานที่ 3.8

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการวิเคราะห์ข่าวในใบงานที่ 3.8 หน้าชั้นเรียน เมื่อจบการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม ให้สมาชิกในกลุ่มอื่นช่วยกันเสนอแนะเพิ่มเติม
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของมงคล 38 ในหัวข้อ การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันเสนอแนวทางการปฏิบัติตนและนำไปปฏิบัติตาม

- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการปฏิบัติตนตามข้อธรรมในกรอบอริยสัจ 4 ตามที่กำหนด เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มนำไปปฏิบัติ แล้วรายงานผลการปฏิบัติตนตามแบบบันทึกการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด ดังนี้
 - 1) การปฏิบัติตนตามหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 ไตรสิกขา ปธาน 4 และโกศล 3
 - 2) การปฏิบัติตนตามมงคล 38 ในเรื่อง การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา
 - 3) การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
 - 4) การแสดงหลักฐานการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

7 การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.8	ใบงานที่ 3.8	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจรายงานการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	แบบประเมินรายงานการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.1
- 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ Smart L.O. LMS Lite พระพุทธศาสนา ม.1 บริษัท เพลย์เอเบิล จำกัด
- 3) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
 - (1) ญาณสังวร, สมเด็จพระ (เจริญ สุวฑฺฒโน). 2526. **หลักพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : ปรกาศพริก.
 - (2) วศิณ อินทสระ. 2548. **หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด (เครือท่าทอง).
 - (3) ธรรมปิฎก, พระ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). [ม.ป.ป.]. **หลักธรรมสำหรับนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- 4) ตัวอย่างข่าวหรือภาพข่าว
- 5) ข่าวหรือบทความ
- 6) ใบงานที่ 3.8 เรื่อง มงคลชีวิต

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
 - <http://th.wikipedia.org/wiki/มงคลชีวิต> 38

ชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบบันทึกการปฏิบัติตนตามหลักธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการปฏิบัติตนตามข้อธรรมในกรอบปริยสัง 4 ตามที่กำหนด เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มนำไปปฏิบัติ แล้วรายงานผลการปฏิบัติตนตามแบบบันทึกการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ข้อหลักธรรม	ตัวอย่างการกระทำ/พฤติกรรม
1. ไตรสิกขา	ตัวอย่าง 1. พุดจาสุภาพ ไม่หยาบคาย พุดความสัตย์ 2. คิดในสิ่งที่ดีงาม 3. มีความตั้งใจจริงในการทำกิจการงานต่างๆ ที่สุจริต 4. มีความเพียรพยายามในการเรียน 5. ทำการบ้านหรือทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ไม่ลอกเพื่อน ฯลฯ
2. ปธาน 4	ตัวอย่าง 1. ยับยั้งจิตใจไม่ทำในสิ่งไม่ดี เช่น ไม่อยากไปโรงเรียน ไม่อยากทำการบ้าน 2. พยายามตื่นแต่เช้าอ่านหนังสือเรียน 3. พยายามใส่บาตรทุกวัน ฯลฯ
3. โภคส 3	ตัวอย่าง 1. เลือกคบเพื่อนที่ขยันเรียน 2. เลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติดี 3. เอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ 4. คิดหาเหตุผลก่อนตัดสินใจทำการงานใดๆ 5. ฟังธรรมหรือแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง ฯลฯ
4. การคบบัณฑิต	ตัวอย่าง 1. คบเพื่อนที่ตั้งใจเรียน 2. คบเพื่อนที่พุดจาไพเราะ 3. คบเพื่อนที่มีกิริยาจาสุภาพอ่อนน้อม ฯลฯ
5. การบูชาผู้ควรบูชา	ตัวอย่าง 1. นำสิ่งของไปถวายพระสงฆ์ 2. นำดอกไม้ธูปเทียน บูชาพระพุทธรูป 3. พุดจายกย่องชื่นชมผู้ที่ทำความดี ฯลฯ

หมายเหตุ นักเรียนแต่ละกลุ่มอาจวางแผนปฏิบัติตนนอกเหนือจากตัวอย่างที่ได้รับตามความเหมาะสม ให้ครูผู้สอนเป็นผู้ตรวจก่อนนำไปปฏิบัติจริง

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวบยอด)

แบบประเมินรายงานการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การปฏิบัติตนตามหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 ไตรสิกขา กรรมฐาน 2 ปธาน 4 และโกศล 3				
2	การปฏิบัติตนตามมงคล 38 ในเรื่อง การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา				
3	การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา				
4	การแสดงหลักฐานการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
/...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = 4 คะแนน
- ดี = 3 คะแนน
- พอใช้ = 2 คะแนน
- ปรับปรุง = 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
14 - 16	ดีมาก
11 - 13	ดี
8 - 10	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

NEWS

ตัวอย่างข่าว

เปิดประสบการณ์เกษตรกรดีเด่น แนะนำประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงประกอบอาชีพช่วยพึ่งพาตัวเองได้

นายรัชชชัย สำโรงวัฒนา อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เปิดเผยว่า หมออดินอาสาเป็นเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดินในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เป็นผู้ที่อาสาช่วยงานเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นเครือข่ายปฏิบัติงานด้านการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ซึ่งมีมากกว่า 82,000 คน เพื่อให้ช่วยปรับปรุงดูแลและรักษาทรัพยากรดินในท้องถิ่นของตนเอง พร้อมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรในชุมชน โดยทุกๆ ปี หมออดินอาสาจะได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติสาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยในปี 2555 คือ นายสุเทพ เพ็งแจ้ง หมออดินอาสาประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 ต. เขาทราย อ. ทับคล้อ จ. พิจิตร

ทั้งนี้ นายสุเทพ เป็นเกษตรกรอีกคนหนึ่งที่เข้ามาสมัครเป็นหมออดินอาสาด้วยสาเหตุที่ดินทำกินมีปัญหา โดยเริ่มต้นได้สมัครเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่กับทางสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร หลังได้รับการอบรมได้นำความรู้หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรของตน เริ่มจากการขุดสระกักเก็บน้ำและปรับพื้นที่ทำสวนผสมผสาน แต่เนื่องจากดินที่นำมาปรับพื้นที่เป็นดินไต่สระน้ำ ซึ่งมีอินทรีย์วัตถุต่ำ เมื่อปลูกผักและไม้ผลต่างๆ จึงไม่เจริญเติบโตและได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร จึงได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่บ้าน ให้เป็นตัวแทนของหมู่บ้านในการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นหมออดินอาสาที่สถานีพัฒนาที่ดินพิจิตร ทำให้ได้รับความรู้ในการปรับปรุงดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ พร้อมทั้งวิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพไว้ใช้เอง จนสามารถนำความรู้มาปรับปรุงดินให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ลดต้นทุนจากการซื้อปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืช ทำให้สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และแสดงให้เห็นได้ว่าการเข้าใจประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแบบทฤษฎีใหม่ก็สามารถพึ่งพาตนเอง และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขได้เช่นกัน

หลังจากประสบความสำเร็จ หมออดินสุเทพได้นำพื้นที่ของตนเองจัดเป็นศูนย์เรียนรู้และสถานที่ฝึกอบรมด้านการพัฒนาที่ดิน จัดสาธิตการผลิตปุ๋ยหมัก สารไล่แมลง การผลิตจุลินทรีย์ป้องกันโรครากเน่าโคนเน่าจากสารเร่ง พด. ต่างๆ สาธิตการปลูกและใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งนี้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจการทำเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของหมออดินสุเทพ เพ็งแจ้ง หรือสนใจเข้าเยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ สามารถติดต่อได้ที่ 92/1 หมู่ที่ 3 ต. เขาทราย อ. ทับคล้อ จ. พิจิตร โทร. 08-2394-6892

ที่มา : “เปิดประสบการณ์เกษตรกรดีเด่น แนะนำประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงประกอบอาชีพช่วยพึ่งพาตัวเองได้”.

[2555]. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://sqclaimon.wordpress.com/2012/06/.../เปิดประสบการณ์เกษตรกร>

...

สืบค้น 15 สิงหาคม 2555.

ใบงานที่

3.8

มงคลชีวิต

- คำชี้แจง**
1. ให้นักเรียนหาข่าวการกระทำของบุคคลที่สอดคล้องกับเรื่อง การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา ข้อมูลจากชีวิตจริงของบุคคลที่นักเรียนรู้จัก
 2. ให้นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญของข่าวหรือข้อมูลของบุคคลในข้อ 1
 3. นักเรียนตอบคำถามจากข่าว หรือข้อมูลของบุคคลในข้อ 1

ชื่อบุคคล

สรุปประเด็นสำคัญ

ที่มาของข่าวหรือข้อมูล

1. ชื่อบุคคล
2. การกระทำของบุคคลดังกล่าวสอดคล้องกับมงคลในเรื่องใด ยกตัวอย่างการกระทำ
.....
.....
3. ผลดีจากการกระทำของบุคคลดังกล่าว
.....
.....
4. นักเรียนสามารถนำแบบอย่างของบุคคลในข่าว ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง และคาดว่าจะเกิดผลดี

อย่างไร

.....
.....
.....

ใบงานที่

3.8

มงคลชีวิต

- คำชี้แจง**
1. ให้นักเรียนหาข่าวการกระทำของบุคคลที่สอดคล้องกับเรื่อง การไม่คบคนพาล การคบบัณฑิต และการบูชาผู้ควรบูชา ข้อมูลจากชีวิตจริงของบุคคลที่นักเรียนรู้จัก
 2. ให้นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญของข่าวหรือข้อมูลของบุคคลในข้อ 1
 3. นักเรียนตอบคำถามจากข่าว หรือข้อมูลของบุคคลในข้อ 1

ชื่อบุคคล

สรุปประเด็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

ที่มาของข่าวหรือข้อมูล

1. ชื่อบุคคล
2. การกระทำของบุคคลดังกล่าวสอดคล้องกับมงคลในเรื่องใด ยกตัวอย่างการกระทำ
.....
.....
3. ผลดีจากการกระทำของบุคคลดังกล่าว
.....
.....
4. นักเรียนสามารถนำแบบอย่างของบุคคลในข่าว ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง และคาดว่าจะเกิดผลดีอย่างไร
.....
.....
.....

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

แบบบันทึกการอ่าน

ชื่อหนังสือ..... ชื่อผู้แต่ง..... นามปากกา.....
 สำนักพิมพ์..... สถานที่พิมพ์..... ปีที่พิมพ์.....
 จำนวนหน้า..... ราคา..... บาท อ่านวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

1. สาระสำคัญของเรื่อง

.....

2. วิเคราะห์ข้อคิด/ประโยชน์ที่ได้จากเรื่อง

.....

3. สิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

4. ข้อเสนอแนะของครู

.....

ลงชื่อ.....นักเรียน..... ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง.....
 (.....) (.....)

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน.....
 (.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

- ผลงานมีความสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 4 คะแนน
- ผลงานมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
- ผลงานมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน
- ผลงานมีข้อบกพร่องมาก ให้ 1 คะแนน

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามรายการที่กำหนด แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	เนื้อหาละเอียดชัดเจน				
2	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย				
4	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ				
5	วิธีการนำเสนอผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องบางส่วน	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นส่วนใหญ่	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม **การทำงานกลุ่ม**

ชื่อกลุ่ม ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2	ความร่วมมือกันทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	การรับฟังความคิดเห็น				
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
	รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักษา ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบายความหมายของ เพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่โรงเรียน และชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ละอาย และเกรงกลัวที่จะทำความผิด ทำตาม สัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียน มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน				
4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่น กระทำผิดพลาด				

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและ ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				
	8.3 รู้จักดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... / /

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
91 - 108	ดีมาก
73 - 90	ดี
54 - 72	พอใช้
ต่ำกว่า 54	ปรับปรุง

แบบบันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แบบบันทึกหลังหน่วยการเรียนรู้

ตอนที่ 1 นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้
ต่อไปนี้ ส 1.1 (ม.1/5)

- ด้านความรู้

.....
.....
(จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
.....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
.....

สรุปผลจากการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน (รวมยอด) ประจำหน่วยการเรียนรู้

- ระดับคุณภาพดีมาก จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพดี จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพพอใช้ จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ
- ระดับคุณภาพปรับปรุง จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

- แนวทางการแก้ไข

.....
.....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ด้านคุณภาพผู้เรียน)	ร้อยละ
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ	
1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ	
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	
2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	
3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน	
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา ได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล	
4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง 4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ 4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	
5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ 5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ 5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ 5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์	
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	
6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ 6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง 6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ	